

289812

Herczeg Ferenc

Az első vihar

BUDAPEST SINGER & WOLFNER kiadása

DUNÁNTULIBANK ÉS TAKARÉKPÉNZTÁR

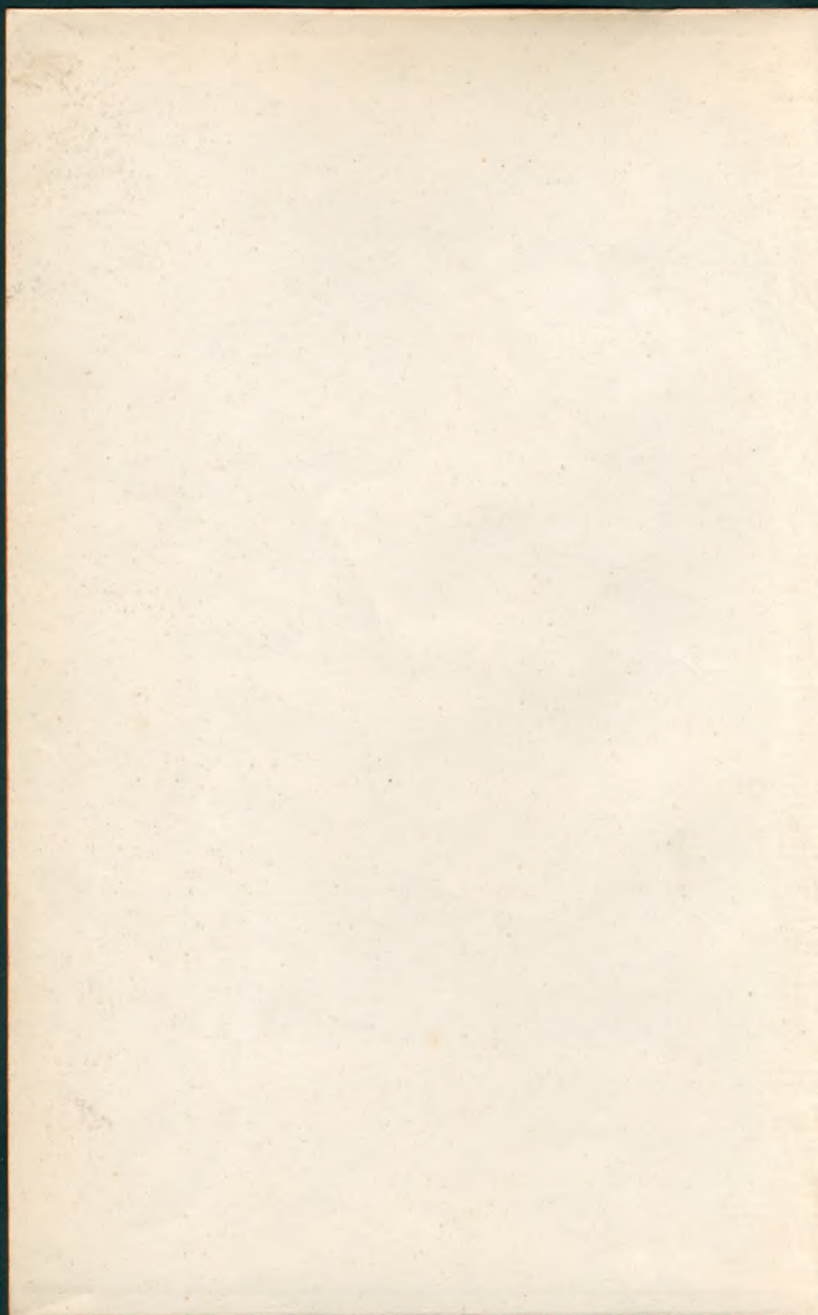
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG KÖNYVTÁRÁBÓL

CSOPORTSZÁM • HELYRAJZI SZÁM

1k - 276

6✓

AZ ELSŐ VIHAR

SZINPADOKKAL SZEMBEN KÉZIRAT.

★

A KÖNYV MEGVÁSÁRLÁSA SENKIT SEM JOGOSÍT FÖL A DARAB ELŐ-
ADÁSÁRA. AZ ELŐADÁS JOGA FÖLÖTT A SZERZŐ RENDELKEZIK.

★

A BÁRMELY NYELVRE SZÓLÓ FORDÍTÁS JOGÁT FÖNTARTJA MAGÁNAK
A SZERZŐ.

AZ ELSŐ VIHAR

SZINMŰ 4 FELVONÁSBAN

IRTA

HERCZEG FERENC

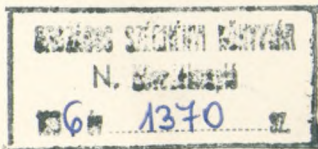
BUDAPEST 1899

SINGER ÉS WOLFNER KIADÁSA

Második ezer.

289812

SZEMÉLYEK.

LITVAY.

OLGA, neje.

BÉNI, Litvay sógora.

LORÁNTFYNÉ.

LORÁNTFY LEHEL.

DOBÓ.

SZENTMIKLÓSY.

KOPECZKYNÉ.

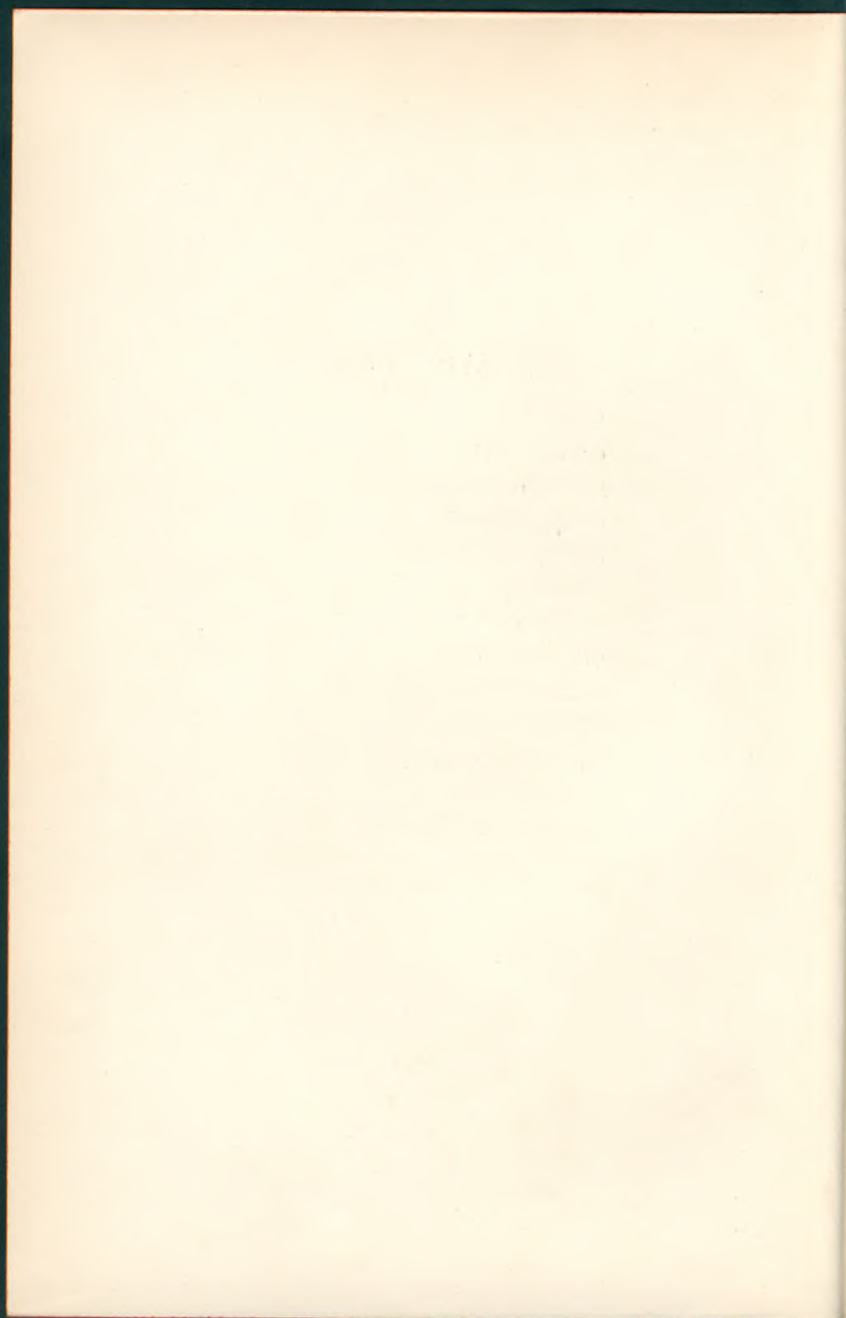
GINA, leánya.

FŐERDÉSZ.

EGY FŐHADNAGY.

PÉTER.

VENDÉGEK, INASOK.

ELSŐ FELVONÁS.

(Kisebb női szalon Litvay kastélyában. Világos selyemkárpitok; az egész szobát bőritő szőnyeg; különböző stílusú, de izléssel összeválogatott butorok. *A háttérben:* balról keskeny üvegajtó, mely a parkba vezet. Az ajtó kis terrászra nyílik, melynek két oszlopon nyugvó tetéjéig sűrű vadszőlő-fal fut föl. A néző tehát az ajtón át sűrű lomboszatú lugasba lát, melynek balfelől van a kijárása. Jobbról a parkba nyíló ablak; fehér csipkefüggönyön át facsoportokra és távolabbi havas vidékre nyílik kilátás. Az ajtó és az ablak között női íróasztal, mellette papirkosár, előtte szék. Az asztalt az ajtó felől alacsony üveg-fal védi. — *A baloldalon:* elől főbejárás, hátul ajtó *Litvay szobáiba*. A két ajtó között kis kandalló. A hátsó ajtó és a kandalló között spanyolfal áll, előtte — a nézővel szemben — kis kerevet s egy karosszék. Hátul a sarokban pálma- és virágcsoport. — *A jobboldalon:* körülbelül a fal közepén keskeny szőnyegajtó. Ehhez az ajtóhoz az egész sarkot kitöltő ötszögű emelvényen át lehet jutni. Az ötszögnek a sugó felé eső oldalán két lépcsőfok vezet föl. A lépcsőtől jobbra-balra egy-egy oszlop — rajta kisebb pálma — a baloldali oszloptól a hátsó falig, a jobboldaltól a másik falig faragott korlát zárja el a dobogót. Az emelvény sarkában sátor alatta sarokülés. A dobogó előtt, jobbra a fal mellett, piano. — Azonkívül csak egy fehér medvebőrrel leterített, nagy kerevet van a szobában, jobbra a sugótól, párhuzamosan az emelvény lépcsőjével s egy kis asztalka. — Apróságok: A kandallón néhány bronztárgy, kis márványszobor, egy női fotográfia álló keretben s egy bonbonniére. A kis kereveten néhány újságlap. Az íróasztal fölött a falon női szobába illő festmény. Az asztalon írószerek könyvek, több fotográfia álló keretben, egy nagyobb fotográfia, mely egy paripát ábrázol. Az emelvény ülésén különböző színű kis selyemvánkosok. A nagy kereveten: sárgán fűzött francia regény, női zsebkendő s egy acél-pengéjű, nagy papírvágó kés. A kis asztalon egy szál rózsza, kis női cigarettadoboz néhány cigarettával és gyufatartó. — Esős délelőtt. A szobában meglehetősen homály. A XIV. jelenet alatt kiderül az idő; a kert verőfényben uszlik s az ajtó előtt levő lugas lombján áttörnek a napsugarak.

ELSŐ JELENET.

LITVAY, OLGA, BÉNI.

LITVAY.

(Körülbelül harmincnyolc éves férfi, korán deresedő hajjal, de barna bajusszal és egészséges arczinnel. A pianino előtt ül egész halkán néhány akkordot fog.)

OLGA.

(Pongyolában, háttal a közönségnek a nagy kereveten könyököl s a könyvben olvas. Néha boszusan rázza a fejét.)

BÉNI.

(Tizenkilenc éves, kimért és öreges modoru fiu, a kis kereveten ül s egy lapot olvas. Monoklit visel s vastag szívat szí.) Érdekes!

LITVAY.

(A játékot folytatva.) Találtál valami érdekeset?

BÉNI.

Lucy-Baal — a híres Lucy-Baal Budapestre érkezett.

LITVAY.

(M. f.) Miről híres Lucy-Baal? És micsoda Lucy-Baal? Versenyló vagy északsarki utazó?

BÉNI.

Lucy-Baal művésznő. Ő találta ki a csörgőtáncot!

LITVAY.

Mit talált ki?

BÉNI.

A csörgőtáncot! És te ezt nem tudtad, sógor?

LITVAY.

Tudod te, hogy ki találta ki a gőzgépet?

BÉNI.

(Hallgat.)

LITVAY.

Láthatod, hogy az ember nem tudhat mindent.

MÁSODIK JELENET.

ELŐBBIEK, PÉTER.

PÉTER.

(Idősebb komornyik; borotvált bajusz, fekete ruha; a főbejáraton belép s tálcán táviratot hoz Litvaynak.) Távirat!

LITVAY.

(Felbontja és elolvassa a táviratot.)

OLGA.

(A könyv szerzőjére vonatkoztatva felkiáltását.) Szamár!
(Földre dobja a könyvet.)

PÉTER.

(Nyugodtan fölemeli a könyvet a földről s a kereketre teszi.)

LITVAY.

(Olgához.) Vendégeket kapunk . . . Az új szomszédasszony, Lorántfy Klára megjön a kis fiával és a nagybátyával. *(Péterhez.)* Mikor érkezik a déli vonat?

PÉTER.

Öt perccel egy után.

LITVAY.

Majd velem jössz a vasutra. Ha befogtak, értesits.

PÉTER.

(A főbejáraton el.)

LITVAY.

(Olga-hoz lép.) Jó volna talán Olga, ha felöltöznék?

OLGA.

(A nélkül, hogy ügyet vetne rá, kinez az ablakon.) Ha férfi volnék, arcul ütném azt az embert!

LITVAY.

(Kínéz az ablakon, nyugodtan.) A főerdézt? S ugyan miért?

OLGA.

Gyülölöm, megvetem . . . Idegessé tesz, ha ránézek; bánt, bosszant, dühbe hoz!

LITVAY.

(Minden indulat nélkül.) Ne nézzen rá. De ha ránéz: fogadja a köszöntését. *(Kiköszön.)* Jó napot!

OLGA.

Hát szabad ilyen ruhát viselni? Ez az ember meggyilkol a kabátjaival.

LITVAY.

Pedig igen derék ember.

OLGA.

Százszor többre becsülöm a jóizlésű gazembert, mint az ilyen derék embert . . .

LITVAY.

(Magában.) Megint ideges! *(Fenn.)* Mi bántja, Olga?

OLGA.

Bánt minden, a mit látok. Gyűlölöm ezt a vidéki csőcseléket és torkig vagyok a maga falujával! És az eső! Az örökös eső! A kétségbeejtő eső! Éjjel-nappal veri a nyirkos kriptám falát. *(Megrázkódik.)*

LITVAY.

Az eső el fog állani. Lássá, már kitisztult a legendi csucs . . . Milyen tisztán látszik most a havas . . .

OLGA.

Hagyjon békében a gyalázatos havasával! Olyan, mint egy égis ágaskodó koporsó . . . Olyan, mint egy fekete vadállat, a mely a föld mellén gubbaszt. Éjtszaka szinte hallom, mint hörög alatta a föld.

LITVAY.

Elutazzunk innen?

OLGA.

(Élénken.) Hová?

LITVAY.

A Rivierára?

OLGA.

Nem kell! nem! Örökös kék ég — langyos levegő és narancsszag — émelyít, ha rá gondolok . . . *(Körülnéz a szobában.)* Délután kidobatok innen minden pálmát.

LITVAY.

Uj embereket látna és az talán szórakoztatná . . .

OLGA.

Embereket? Hát van ott ember? A férfiak festik magukat, mint az asszonyok, a nők pedig tarka állatok . . . A ki a becsületrend szalagját viseli, az hamiskártyás; a table-d'hote-angolok pedig szatócsok . . . *(Lágyan hizelegve.)* Vigyen Pestre! *(Szenvedélyes vágyakozással.)* Pestre akarok menni! Pestre! *(Szemét törli.)*

LITVAY.

(Megindultan.) No lám, könyezik? Jól van, Olga, Budapestre megyünk . . . De csak nyolc napra . . . Tovább nem maradok — tudja, hogy miért nem.

OLGA.

(Elborul.)

LITVAY.

Mikor induljunk?

OLGA.

Ma! Még ma!

LITVAY.

Az lehetetlen. Ma jön Klára grófné.

OLGA.

Miért jön? Mit akar itt? Hivtam én?

LITVAY.

A grófné megvette a legendi birtokot s mint új szomszédunk meg akar bennünket látogatni . . .

Azonkívül üzleti dolgunk is van, miután kiegyeztünk a perekben, a melyeket a régi birtokos folytatott ellenünk . . .

OLGA.

Tehát magához jön s nem hozzám. Fogadja egyedül.

LITVAY.

(Komolyan.) Minden embernek vannak kötelességei a társasággal szemben.

OLGA

Csak annak, a ki igénybe veszi a jogait is. Nekem nincsenek jogaim. Nem is akarom, hogy legyenek. *(A szívéhez nyúl, mintha fájdalmat érezne.)*

LITVAY.

(Aggódva.) Nem jól van?

OLGA.

(Halkan, szomorúan.) Fáj! *(Mikor Litvay feléje közeledik, erőlyesen szól.)* Hagyjon békében! *(A szőnyegajtón jobbra el.)*

BÉNI.

(Leteszi a lapot, Olga után pillant.) Gyermek! *(Litvayhoz lép, szíves hangon.)* Poros a kabátod, sógor! *(Letisztítja.)* Nincs nálad véletlenül száz forint?

LITVAY.

Kölcsönt nem adok, de ajánlok egy vásárt. Megveszem a monoklidat. Azaz megváltom a monokliviselési jogodat.

BÉNI.

(Végignézi.) Az elveim nem eladók!

HARMADIK JELENET.

ELŐBBIEK, DOBÓ.

DOBÓ.

(Benyit a kerti ajtón.) AZ ajtó nyitva van -- tehát szabad!

LITVAY

(Kellemes meglepetéssel.) Hát te honnan jössz, Dobó?

DOBÓ.

Közvetlenül a fürdőkádból, közvetve pedig Budapestről. *(Kézet fog Litvayval, Bénihez)* Köszöntelek, kravátli-király!

LITVAY.

(Bénire mutat, Dobóhoz halkan.) Ha kérne, ne adjál neki pénzt!

BÉNI.

(A következők alatt hirtelen elhatározással a szőnyegajtóhoz megy, ott rövid habozás után elszántan benyit. El.)

DOBÓ.

(Litvayhoz.) Tulajdonképpen Dobófalvára akartam menni — haza; de mikor elhajtattam a vadasker-
ted alatt és megpillantottam a kis Trianont, a
mit nekem vendéglakásul berendeztetél, egyszerre
honvágyat kaptam utánatok és most itt vagyok
megint. Az én dobófalvi rablóváram ősszel nagyon
is barátságatlan.

LITVAY.

Tudod, hogy hálára kötelezel, ha minél több időt töltesz velünk. Hiszen azért is butoroztattam be neked a kerti pavillont, hogy kedved és szeszélyed szerint járhass-kelhess közöttünk. Mit csináltál a fővárosban?

DOBÓ.

Vacsoráztam.

LITVAY.

Tizenkét óráig? Jó étvágyad lehetett!

DOBÓ.

Lucy-Baallal voltam.

LITVAY.

A csörgőtánc feltalálójával?

DOBÓ.

Risztory gróf kedvéért jött Budapestre — de a tizenkét órai vacsora alatt megint belém habarodott. Azért is szöktem meg. Nem vagyok barátja a megujrázott szerelemnek.

LITVAY.

Mondd, igazán mulattat még az ilyen korhelykedés?

DOBÓ.

Igazán mondom, hogy már kamaszkoromban is untatott. Te, ha tudnád, hogy milyen ostobák azok a lányok! Olyan ostobák — náluk csak mi vagyunk ostobábbak.

LITVAY.

És mégis mindig köztük vagy. Miért?

DOBÓ.

(*A kis asztalon levő cigarettákból rágyújt.*) Miért van a nadragomba ránc vasalva? Miért vagyok most itt? Miért gyujtok cigarettára? És miért élek? Nincs az ilyen kérdésekben semmi köszönet.

LITVAY.

Egy haszna mégis van a léhaságodnak: megtanultad ismerni a nőket. (*Szemügyre véve Dobót*) Azt mondják, te jól ismered őket?

DOBÓ.

Isten ments! A mit az ember ismer, az nem érdekli már, engem pedig a nők — (*elhallgat, majd busan szól.*) Vajjon érdekelnek-e még?

LITVAY.

Mindenesetre jobban ismered őket, mint én, a ki az időm javarészét tanulással töltöttem.

DOBÓ.

Különc vagy. Nagyur létedre orvosi diplomát szereztél. Miként a bajor herceg, gyógyítod a parasztjaidat és többet költesz kórházakra, mint más ember versenystállókra.

LITVAY.

Mit akarsz? Valamit csak kell az embernek tennie!

DOBÓ.

Igy mondják és valószínű, hogy igazat beszélnek. *(Elborulva)* Talán jobb lett volna, ha magam is másképp kezdtem volna az életet... *(Szárason)* Hanem beszéljünk inkább az asszonyokról, bár az sem reggeli téma...

LITVAY.

(Erőltetett jókedvvel.) Képzeld: egy elvi kérdés foglalkoztat. Hogyan védekezik a férfi a nő hűtlensége ellen?

DOBÓ.

(Meghökkenve méri végig.) Általánosságban beszélsz? Vagy — valamely — speciális esetről?

LITVAY.

Általánosságban — természetesen!

DOBÓ.

Van az asszekurálásnak két módja is. Az egyik az, hogy az ember magába szeretteti a feleségét. Ez azonban nem egészen biztos, mert éppen a szerelmes asszony képes a legmerészebb logikai torna-mutatványokra. Ismertem például egy nőt, a ki azért csalta meg az urát, mert imádta...

LITVAY.

(A szavába vág.) S a másik mód?

DOBÓ.

Hét gyerek.

LITVAY.

Mi az?

DOBÓ.

Hét gyerek — biztos! Én legalább nem tudok olyan asszonyról, a kinek hét gyermeke lett volna s megcsalta volna az urát . . . Ha akarná, se tehetné, mert nem ér rá. Hét gyerek közül átlag egy mindig bömből, a másik azalatt gyújtóval játszik, a harmadik pedig tentát önt a szőnyegekre. Mialatt az asszony elcsitítja az egyiket, megmenti a másikat és megbünteti a harmadikat, egyszerre azon veszi észre magát, hogy negyven esztendő . . . Hiszen lehet, hogy akad az ilyenek között is kivétel, de a kivétel tudvalevőleg megerősíti a szabályt . . .

NEGYEDIK JELENET.

ELŐBBIEK, PÉTER.

PÉTER.

(A főbejáraton.) A kocsi, méltóságos ur . . .

LITVAY.

Megyek!

PÉTER.

(El.)

DOBÓ.

Péter mondta, hogy vendégeket vártok.
Szomszédok?

LITVAY.

Uj szomszédunk jön látogatóba: Lorántfy Klára.

DOBÓ.

(*Felindulással.*) Klára?!

LITVAY.

Hát téged mi lett? Nini — szinte megfeledkeztem erről . . . (*Halkan.*) Még tart köztetek a harag?

DOBÓ.

(*Kitérően.*) Nincs itt szó haragról . . .

LITVAY.

(*Halkan.*) De igenis! Klára grófné haragszik rád, mert másfél esztendővel ezelőtt agyonlőtted a barátját . . .

DOBÓ.

Nem volt az!

LITVAY.

Bánom is én: nevezd akárminek. Szóval: agyonlőtted a szegény Alpáryt . . . A te bűnöd, ha förtelmes is, nem tartozik azok közé, melyeket az asszonyok meg ne bocsátanának . . .

DOBÓ.

(*Szelíden.*) Kérlek, ne beszéljünk erről!

LITVAY.

Tudod, hogy nem vagyok kíváncsi termé-

szetü: de érdekel, nagyon érdekel, hogy van valami, a mi nyomot hagyott a te kicserzett lelkeden . . .

ÖTÖDIK JELENET.

ELŐBBIEK, OLGA, BÉNI.

OLGA.

(Az előbbi pongyolában a szőnyegajtón belép, egyenesen az ablakhoz megy. Magában szól.) Mindig itt van! Mindig!

LITVAY.

(Kesztyűt gombolva.) Melyikünknek szól ez?

OLGA.

Kérem, ne untasson!

DOBÓ.

(Litvayhoz.) Ugy látszik, neked szólt.

LITVAY.

(Nevetve.) Megelégszem ennyivel és megyek . . .

(A főbejáraton el.)

BÉNI.

(A ki Olga után kilépett a szőnyegajtón, arcán a felsülés jeleivel, Dobóhoz.) Pókháló van a kabátodon . . . *(Letisztítja Dobó kabátját.)*

DOBÓ.

Béni, nem adhatnál kölcsön vagy száz forintot?

BÉNI.

(Meghökkenve.) Nem! *(A főbejárat felé indul, majd visszamenéz.)* Nem! *(El.)*

DOBÓ.

(*Olga-hoz.*) Elpárologjak, kedves cousine!

OLGA.

Mit bánom én!

DOBÓ.

Ez már nekem szól! (*A kerti ajtó felé indul*)

OLGA.

(*Mintha megbánta volna udvariatlanságát, igen szeretetreméltó hangon.*) Oszkár! Haragszik reám? Ugy-e, csunya tőlem, hogy tegnap oly sokáig megvárattam. Nem éreztem magamat jól, különben elmentem volna.

DOBÓ.

Hová?

OLGA.

A légyottra . . . A Trianonba . . .

DOBÓ.

Vagy úgy! Hiszen én tegnap Budapesten voltam!

OLGA.

Nem volt itt? Akkor miért kért tőlem légyottot?

DOBÓ.

Igazán csak az illem kedvéért. Maga tegnapelőtt a kocsiban annyira kitüntetett a kacér-ságával, hogy két lehetőség között kellett választanom: vagy légyottot kérek, vagy én vagyok a vármegye leghülyébb embere. Az ember az én

koromban még nem szeret hülyének látszani, különösen akkor nem, ha a dolog nem jár kötelezettségekkel . . .

OLGA.

Tréfának vette? *(Kacérán.)* Pedig — ha közbe nem lép a véletlen: elmentem volna!

DOBÓ.

(Szóráson.) Édes Olga, maga még több embernek fog légyottot adni életében, de egyszer sem fog elmenni.

OLGA.

Igazán hülye. És miért nem?

DOBÓ.

Ne bolondítsa magát és a világot! Nem tartozik ön a női ragadozók családjához, hanem a dormogó házicákéhoz . . .

OLGA.

(Gonoszul végigméri és görcsös, karmoló mozdulatot tesz az ujjaival.)

DOBÓ.

Hiába nyujtogatja a körmeit: a cicából nem lesz tigris. Ismertem az édesanyját és a nagyanyját is. Derék uri asszony volt mind a kettő . . . Hiszek az átöröklés tanában és úgy gondolom, hogy ön meg van terhelve a tisztességgel. Lehet, hogy ez önre nézve kellemetlen, de előbb-utóbb meg kell békülnie a helyzetével.

OLGA.

Nos, barátom, el fog jönni a nap, mikor megismer ön is, meg az uram is!

DOBÓ.

Pedig nem is divat már a Francesca da Rimini-genre. Az ön nyelvén szólva: semmi sem taillirozza a nőt olyan sikkesen, mint a tisztesség és mi sem pikánsabb az erénynél...

OLGA.

Mondok önnek valamit! Az uram gyermeknek tart. Hogy ön minek tart, azt nem tudom, azzal nem is törődöm. Gyermekek azonban nem vagyok. Már akkor se voltam az, mikor férjhez mentem...

DOBÓ.

Ha egyszer ráér, mesélje el nekem, hogy tulajdonképpen miért is lett Litvayné.

OLGA.

Nem szerelemből!

DOBÓ.

Mindjárt gondoltam.

OLGA.

A mi egybekelésünk nem volt házasság, hanem szerződés.

DOBÓ.

Szép a stilusa!

OLGA.

Kétoldalú szerződés volt. Én lekötöttem a szabadságomat, az ifjúságomat és a boldogságra való igényeimet. Ezzel szemben gazdagságot és fényes társadalmi szerepet ígértek nekem. Nos, az uram megcsalt! A mit ígért, abból nem váltott be semmit! Ki az én uram? Az esküvőnk után tudtam meg, hogy külön, a ki népboldogító bogaraknak áldozza az életét. Mi az én életem? Szomorú tengődés pusztákon és külföldi fogadókban. Mire való nekem a gazdagság? Hogy ruhákat varrassak, ékszereket vegyek, a melyeket parasztokon és fogadóbeli pincérekön kívül nem lát senki. És ki az én társaságom? Ki? Nos — ön! Haha!

DOBÓ.

(Meghajlta magát.)

OLGA.

Tudom, hogy ostobának tartanak — de nem, barátom, annyira ostoba nem vagyok, hogy egy tál lencséért tudadjak az örökségemen. Az én uram nem tett eleget szerződéses kötelességének. Jól van! Ezennel semmisnek nyilvánítom a szerződést. Ott keresem a boldogságomat, a hol megelhetem — vagy úgy dobom el magamat, a hogyan nekem tetszik!

DOBÓ.

(A ki láthatólag nem vette komolyan Olgát.) El akar válni?

OLGA.

Válni? Dehogy!

DOBÓ.

Nem?

OLGA.

Ha az uram vissza tudja adni mindazt, a mit a házasságba hoztam: akkor igen.

DOBÓ.

Nem vagyok tapintatlan, ha a hozomány nagysága után tudakozódok?

OLGA.

Hozományom volt: a huszonkét évem, a leányos szépségem és az illuzióim.

DOBÓ.

Ezt, persze, bajosan tudná visszafizetni az uradalmi pénztár.

OLGA.

Tehát igazságtalan a válás! Végre is, mit veszített az uram a házasságában? Egy pár évig boszankodott — ennyi az egész. De én tisztára ki vagyok fosztva! Ha leány volnék, megszerezhetném magamnak a boldogságot... De mint elvált asszony, a ki hozzá még szegény is? — Nem, barátom! Nekem ahhoz, a mit tenni akarok, szükségem van Litvay báró névre, szükségem a vagyonára, szükségem a férjes asszony nimbuzára...

DOBÓ.

Elragadó őszinteség. És nem gondol arra, hogy én kötelességérzetből gáncsot vethetnék a tervei elé?

OLGA.

(Megvetően.) Árulkodni akar?

DOBÓ.

(Mosolyogva.) Eltagadná, a mit mondott?

OLGA.

Bizonyára! Mindenki olyan fegyverekkel küzd, a minőket a természettől kapott.

DOBÓ.

Igaza van Olga és az árulás nem az én fegyverem. De értsük meg egymást. Maga nekem a legkedvesebb cousineom, mivel a legmulatságosabb valamennyi közül. Annaira azonban nem terjed a rokon gyöngédségem, hogy komolyan vegyem mindazt, a mit esős napokon mondani szokott...

OLGA.

(Gonoszul.) És ha akad más férfi, a ki komolyan veszi?

DOBÓ.

(Kedélyesen.) Le fogjuk lőni, mint a szalonkát.

OLGA.

(Szenvedélyesen.) Ah — fenyegetés?!

DOBÓ.

Hajh — megfeledeztem az ajándékaról. Hoztam valamit Pestről! *(A zsebéből egy gumizsinóron függő kis játékmajmot vesz ki, mely selyempapírra van csavarva. A majmot a zsinóron táncoltatja.)* Kell? . . .

OLGA.

(Haragosan fordít neki hátat. Egy pillanatra komoly gondolatokba merül, aztán kíváncsian nézi a majmot. Kinyújtja utána a kezét. Miközben a majmot táncoltatja.) Mutassa a profilját! *(Hol Dobót, hol a majmot nézi.)*

DOBÓ.

(A főbejárat felé) Jönnek!

OLGA.

(Miközben Klára belép, a kezére dobja a majmot.)

HATODIK JELENET.

ELŐBBIEK, LITVAY, KLÁRA, SZENTMIKLÓSY ÉS PÉTER.

LITVAY

(A főbejáraton.) Ime, a feleségem.

KLÁRA.

(Sötét utiruhában belép. Olga-hoz.) Rosszkor jövök, ugy-e? Hallottam, kedvesem, hogy gyöngélkedő vagy . . . Az urad hozott, különben nem mertelek volna háborgatni . . .

SZENTMIKLÓSY.

(Nagy gonddal, de minden hivalkodás nélkül öltözött öreg ur, hófehér, sűrű hajjal. Szép rózsát tart a kezében. Mihelyt belépett, nagyon szíves hangon Péterhez.) Köszönöm, barátom — ön nagyon szíves . . . Tegye oda, kérem . . .

PÉTER.

(Okmányokkal telt ugynevezett miniszteri tárcát hozott a kezében, most odateszi a kandalló mellett álló kis kerevetre s a főbejáraton elmegy.)

LITVAY.

(Szentmiklósyt Olgának bemutatja.) Szentmiklósy báró..

KLÁRA.

Lehel nagybátya és gyámja. Nekem legjobb barátom, hűséges lovagom — mondhatnám: gondviselése is . . .

SZENTMIKLÓSY.

Diszes cimeim közül a szép hugom kifelejtett egyet, a melyre pedig büszke vagyok: szenvedélyes rózsakertész vagyok. *(A rózsát átadja Olgának.)* Ime, az igazolványom!

OLGA.

(Meggzagolja a rózsát.) Köszönöm! *(Klárahoz.)* Kérlek. *(Helyet mutat neki.)*

KLÁRA.

(Kérdő pillantást vet Szentmiklósyra, ki az óráját nézi.)

LITVAY.

(Észrevéve Klára zavarát, Olgához.) A grófnénak a legközelebbi vonattal már tovább kell utaznia Bécs felé . . . Az udvarnál van dolga — Lehel hitbizományai ügyében . . .

SZENTMIKLÓSY.

(A kis kerevethöz ment s kikeres a tárcából néhány okiratot.)

KLÁRA.

(*Olga-hoz.*) Bevallom, ezuttal csak az uradhoz jöttem — a neked szóló látogatást későbbre hagyom. Megbocsátasz?

OLGA.

Tégy mindenben kényelmed szerint.

KLÁRA.

(*Litvay-hoz.*) Akkor hamarosan elvégezzük üzleti ügyeinket.

LITVAY.

(*Olga-hoz.*) Hogy Bécsből visszajövet el ne kerülje a portánkat, zálogot vettem a grófnétól. Itt hagyja nekünk a fiát.

OLGA.

(*Titokban egy kis grimace-t csinál.*)

KLÁRA.

Őszintén szólva: nagyon kapóra jött nekem ez a meghívás. Nem szivesen vittem volna magammal Lehelt. Az udvarnál a rokonaink haszonlesése ellen kell védekeznünk és a fiu még rá ér arra, hogy megismerje az atyafiságát erről az oldaláról . . . De nini, hol van Lehel?

SZENTMIKLÓS.

(*Az irások közt keresgélve.*) A podgyászával vesződik. Segít az inasoknak.

KLÁRA.

Mindenbe beleártja magát.

LITVAY.

(A főbejáratnál.) Erre, Lehel!

HETEDIK JELENET.

ELŐBBIEK, LEHEL ÉS BÉNI.

LEHEL.

(A főbejáraton besiet.) Kismama — ezek a lakájok
oly gyöngék — hárman se bírnak egy tisztességes
utiládával . . .

BÉNI.

(A ki Lehel nyomában jött, elnézően.) Tacsó!

OLGA.

(Meglepetten nézi Lehelt, Klárához kacagva.) Hogyan —
ő a fiad?!

MIND.

(Lehelt nézik s kacagnak.)

KLÁRA.

Lehel, köszönj!

LEHEL.

(Kézét csókol Olgának, Litvayhoz elismerő hangon.) Szép
felesége van.

OLGA.

(Klárához.) A te fiad?

KLÁRA.

Igen. A mostoha fiam. Tizenkét éves volt,
mikor az én fiam lett.

LEHEL.

A kismama akkor tizenhét éves volt. És mivel ma husz éves vagyok . . .

KLÁRA.

(*A szavába vág, trefásan.*) Semmi indiszkrécio!

LEHEL.

(*Sugva.*) Ugyis benn van a góthaiban.

KLÁRA.

(*Derült önérzettel.*) Én neveltem. A gimnáziumot is otthon végezte, az én felügyeiletem alatt.

LEHEL.

(*Látványhoz.*) Képzelve, a kismama tud deákul. Velem tanulta.

KLÁRA.

Kissé megkéstünk a tanulmányainkkal, de az nem baj. Két héttel ezelőtt érettségit tettünk — kitüntetéssel!

LEHEL.

Most pedig egyéves önkéntesek leszünk, aztán az egyetemre megyünk.

KLÁRA.

(*Kissé elborulva.*) Már oda csak egyedül megy, szegény Lehelem.

LEHEL.

Mindennap irok majd!

KLÁRA.

Tizenkét esztendő óta nem volt még távol tőlem két hétig. Eleinte beteges volt, azért nem eresztettem nyilvános iskolákba, később pedig, mikor özvegygyé lettem, már nagyon összeszoktunk . . . Nem is tudom, hogyan leszünk majd egymás nélkül . . . Mit gondolsz, Lehel?

LEHEL.

Mindennap irok.

KLÁRA.

Azért ne higgyék, hogy leányos nevelést kapott. Kedve szerint tombolhatta ki magát a hazai erdőkben és járhatta a havasokat. Két évvel ezelőtt már medvevadász volt . . .

LEHEL.

(*Litvayhoz.*) Egy öregget lőttem és egy bocsort.

SZENTMIKLÓSY.

(*A kereveten ülve s az írásokat rendezve.*) Lovagol, mint egy hun vitéz, evez, mint egy matróz és úgy uszik, mint a cápa . . .

LEHEL.

(*Litvayhoz.*) Még nem voltam szarvasbögésen.

LITVAY.

Még kell barátkoznod Dobóval — majd ő elvisz . . .

KLÁRA.

(Megütközéssel.) Dobóval?! (Körülnéz, megpillantja a belépő Dobót.)

DOBÓ.

(A ki a VII. jelenet elején a kis kerti terrászra vonult, most belép s meghajlik Klára előtt.)

KLÁRA.

(Litvayhoz.) Talán jó volna, ha dologhoz látnánk.

LITVAY.

Az én szobámban háborítlanul elvégezhetjük...
(Kárját nyújtja neki.)

KLÁRA.

(Olgához) Megengeded? (Litvayval a baloldali hátsó ajtón el.)

SZENTMIKLÓSY.

(Észreveszi, hogy Béni a kis asztalnál cigarettára akar gyújtani. Udvariasan.) A gyújtó gyakran nem gyulad meg. Gyakran lepattan a feje — olyankor kilyukasztja a szőnyeget, sőt nagyobb bajt is okozhat. (Egy kis ércdobozt vesz ki a zsebéből.) Ajánlom ezt az új szerkezetű gyújtógépet . . . Az ember egyszerűen kinyitja a tetejét — (kinyitja. Újra becsukja.) Ha az ember hirtelen kinyitja — (hirtelen kinyitja.) Nem működik — meglehet, hogy a nedves időjárás az oka. Elfogadja tőlem, fiatal barátom? (Odaadja neki és Litvay után megy. Néhány írást visszamagával, a tárcát a kis kereveten hagyja.)

BÉNI.

(A következők alatt két ízben, nem többször, próbálja a gyújtógépet, aztán zsebre teszi.)

Herczeg F.: Az első vihar.

NYOLCADIK JELENET.

OLGA, DOBÓ, LEHEL, BÉNI.

LEHEL.

(*Dobóhoz.*) Lesz szives megengedni, hogy önnel mehessek szarvasbögésre?

DOBÓ.

Ha a grófnénak nincs ellenvetése . . .

LEHEL.

Óh, hiszen én nem vagyok már gyermek!
Ön Dobó Oszkár ur, ugy-e? Hiréből ismerem.

DOBÓ.

A grófné említette —?

LEHEL.

Nem, a kismama sohasem beszélt önről. De a megyei urak, a kikkel vadászni szoktam . . . Ön híres vadász. Azt is hallottam, hogy kitűnő pisztolylövő. Ha akarja, néha célba löhetnénk, mert én is tudok bánni a pisztolylyal. Akarja, kérem?

DOBÓ.

Ha a grófné megengedi.

LEHEL.

Igaz, hogy a kismama valamennyi sport közül éppen ezt szereti legkevésbé. Nem csoda: a legjobb barátunk életének egy pisztolylövés vetett véget. Ismerte szegény Alpáryt?

DOBÓ.

(*Igent bölint.*)

LEHEL.

Mi nagyon szerettük. Egészen más szabásu ember volt, mint a többi. A mama azt mondta: olyan mély és tiszta lelkü, mint az erdei patak... Értett a zenéhez és szerzett néhány szép dalt, a mit ma az egész országban énekelnek. Ismeri a dalait, Dobó ur?

OLGA.

Hát nem tudja, hogy ki ölte meg?

LEHEL.

A kismama nem akarta megmondani a gyilkosa nevét . . .

DOBÓ.

(*Indulattal.*) A gyilkosa — azt mondta?

LEHEL.

Gyilkosság volt! A mama akkor sokat sirt. Én pedig megfogadtam, ha a sors egyszer összehoz a gyilkosával —! Majd ha férfi leszek . . .

OLGA.

(*Másra akarja terelni a szót.*) Nagyon szereti a kismamát?

LEHEL.

Hogy szeretem-e? Mindenki szereti, a ki ismeri. A hány élő teremtség van a kastélyunkban — a paripákat és a komondorokat sem véve ki

— mindannyi boldog, ha a közelében lehet. A legboldogabb én vagyok, mert mindig vele vagyok . . . Dobó ur, ha tudná, hogy milyen jó a kismama és milyen okos! *(Nevetve.)* De milyen okos! Ha szilaj csikókat hajtok be, olyankor mindig velem jön kocsikázni. És tudja miért? Mert ha egyedül vagyok a legényemmel, akkor kiengedem a sárkányokat, hadd repüljenek . . . Ha pedig a kismama ül mellettem, akkor erősen fogom a gyeplőt és úgy vigyázok, mintha tojásfuvarom volna . . .

OLGA.

Irigylésre méltó asszony . . .

LEHEL.

(Zavartan.) Azt hiszem, ideje volna, hogy rendbe hozzam magamat . . .

OLGA.

Majd Béni elvezeti a szobájába.

LEHEL.

Megyek. Viszontlátásra, Dobó ur. *(Kézét nyújt neki.)* Ne vegye rossz néven, hogy ennyire bizalmas vagyok — de ez nekem szokásom. Én nagyon rokonszenvezek önnel és szeretném, ha a barátságára méltatna . . .

BÉNI.

(Magában elnézően.) Tacsó! *(Lehellel a főbejáraton el.)*

OLGA.

(*Dobóhoz.*) Ez a fiu különb férfi, mint önök, a kiknek husz éves korukban már szeretőik és párbajaik voltak . . . (*Az emelvény felé siet, majd meggondolja magát és visszatér a majomért.*) Örzse — Erzsi — Erzsébet! Öltözni akarok! (*A szőnyegajtón el.*)

KILENCEDIK JELENET.

DOBÓ, KLÁRA.

DOBÓ.

(*A távozó fiu után tekintve.*) Az ő nevelése.

KLÁRA.

(*A hátsó ajtón jön, kalap és felöltő nélkül, visszaszól.*) Ha rám nincs szükség, Olgához megyek . . . (*Betesz mag mögött az ajtót, aztán megpillantja Dobót.*)

DOBÓ.

(*Alázatosan.*) Olga öltözni ment . . .

KLÁRA.

(*Kedvetlenül jön előre.*)

DOBÓ.

(*Hozzálép, szelíd hangon.*) Ön jó és nyájasan fogadja minden cselédjének köszöntését. Miért akarja, hogy irigyeljem a cselédjeit?

KLÁRA.

(*Meghátrál előtte.*)

DOBÓ.

Megijeszti a vakmerőségem? Pedig az én vágyaim ma már szerények. Bánjék velem úgy, mint többi közömbös ismerőseivel.

KLÁRA.

(*Halkan, undorral*) Gyilkos!

DOBÓ.

Ez erős! (*Némi fölénynyel.*) De önnek minden szabad!

KLÁRA.

Tudom, hogy semmibe se veszi a szavamat. Mi vagyok én? Egy asszony. Ez az önhöz hasonló lovagok nyelvén nem több, mint gyermek vagy virág. De nézzen a szemembe! Meri az arcomba mondani, hogy a lelkiismerete nem kiáltotta még a fülébe azt, a mit én mondok: gyilkos!? (*Miután egy ideig farkasszemmel néztek, lesüti a pilláit, halkabban.*) Vagy nincs lelkiismerete?

DOBÓ.

Van. A korai tavasszal győződtem meg róla, hogy van. Jégzajlás idején a Tisza partján lovagoltam. Ekkor a rohané jégtáblák között egy kis kutyát láttam vergődni. Vinyogva fordította felém a fejét, mintha tőlem várna segítséget. Természetesen tovább lovagoltam és a sorsára bízam az ebet. Kivénültem már abból a korból, mikor az ember egy kutya kedvéért kockára teszi

az életét. És lássa, aznap este nem tudtam kiverni a fejből a vizsla képét. Nevethet rajtam — mert tényleg nevetséges — de bántott a lelkiismeretem. *(Szárason.)* Azért az emberért azonban, a ki az én golyómtól esett el, egy percig sem bántott.

KLÁRA.

Istenkáromlás!

DOBÓ.

Tudja, hogy nem szokásom a hazugság. Undorodom tőle, mint a szennyestől — nem anyyira erkölcsi, mint esztétikai okokból. Elfogja tehát hinni minden szavamat! Tavalý március huszadikán jöttem vissza Afrikából . . . Tudja, hogy miért mentem oda: nem kellett önnek és el akartam felejteni. Nem felejtettem el, de gazdagodtam egy becses tapasztalással: az ember élhet szerelem nélkül is. Élélhet! A ki az ellenkezőt mondja, az hóbortos vagy szélhámos. — Huszadikán érkeztem Budapestre. Mivel régóta nem hallottam zenét, még az este elmentem az operába. Ott láttam viszont önt — és a barátját . . . Emlékszik?

KLÁRA.

(Mereven nézi.)

DOBÓ.

Alig pár órája voltam Budapesten s már az én fülembé is eljutott a hír, a mely akkor köz-

szájon forgott, hogy Alpáry az ön kedvese . . . Rosszul esett hallanom. Ön egy földszintes páholyban ült, Alpáry pedig egyik barátjával előttem ült a földszinten . . . Emlékszik?

KLÁRA.

(A fejével bólint.)

DOBÓ.

Az első felvonás után ön a vállára vette a prémes felöltőjét, mosolyogva bólintott a barátja felé és elhagyta a páholyát. Néhány perc múlva Alpáry szintén elhagyta a nézőteret, jókora feltűnést keltve. Én ekkor így szóltam magamban: „Jól megértik egymást — de ehhez neked semmi közöd!” — Figyeljen most minden szavamra. A második felvonás után visszajött Alpáry, megint jókora feltűnést keltve . . . Mikor elfoglalta a helyét, a szomszédja bizalmas hangon, de úgy, hogy én is megérthettem, odaszólt neki: „Hazakisérted a szép Klárát?” Az ön barátja ekkor mosolyogva bólintott a fejével és így válaszolt: „Hazakisértem és siettem vissza . . . Tudod, hogy feltűnő ne legyen!”

KLÁRA.

(Alig hallható hangon.) Ah!

DOBÓ.

Mikor ezt meghallottam, így szóltam magamban: „Ez az ember rüpök — de neked ehhez

semmi közöd!“ A közönséget kezdtem látszóvezni és ekkor — végtelen meglepetésemre — megláttam önt egy emeleti páholyban . . . Ott volt a színházban, pedig Alpáry azt mondta, hogy hazakisérte . . .

KLÁRA.

A nagynéném páholyában voltam.

DOBÓ.

A páholy háttérében ült, jóformán csak a fejkéről ismertem meg . . . Fölmentem a páholyba. Emlékszik?

KLÁRA.

Emlékszem.

DOBÓ.

Hidegen fogadott — mindegy! Beszélgetés közben megtudtam, hogy az első felvonás után elunta magát egyedül és fölment a rokonaihoz . . . Ön nem is beszélt az este Alpáryval! Most már tisztán láttam! Alpáry nem volt a kedvese Talán nem is vágyott azzá lenni; ő csak azt akarta, hogy a világ annak tartsa . . . Nem volt vére, csak hiusága volt.

KLÁRA.

Tehát ezért!?

DOBÓ.

A többi felvonást megint a helyemről néztem végig s ekkor rám ismert Alpáry. Felém nyújtotta a kezét. Természetesen hátat fordított-

tam neki. „Hogyan,” kérdezte, „hát nem ismersz?”
 „Ismerlek,” mondtam, „éppen azért nem fogok
 veled kezét.” *(Szünet.)* Nem vagyok benne bizonyos,
 de úgy képzelem, hogy rögtön sejtette az össze-
 függést . . .

KLÁRA.

Mi történt aztán?

DOBÓ.

Hiszen tudja. Pisztolylyal állottunk szemben.
 Ő lőtt és nem talált. Én lőttem és — találtam.
(Szünet után.) Nem önért verekedtem, grófné. A párbaj
 alatt nem is gondoltam önre. A magam férfi-
 becsületéért, az egész férfinem becsületéért vívtam!

KLÁRA.

(Hosszu szünet után.) Bocsásson meg! — *(Dobó fele
 nyújtja a kezét.)*

DOBÓ.

(Nem fogadva el kezét.) Soha sem vágyódtam még
 annyira emberi kéz érintésére, mint most. És
 mégis kérem, ne nyujtsa felém a kezét, míg
 végig nem hallgatott. Mit jelentene a kézfogás?

KLÁRA.

Szeretném, ha barátokká lehetnénk . . .

DOBÓ.

Nem lehetünk azok! Tudja, hogy mi járt
 most is az eszemben, mialatt ön gyanutlanul
 hallgatta a szavaimat? Egy örült gondolat kísér-

tett, a mely ellen védekeznem kellett. A vágy, hogy a karjaimba zárjam és ajkára csókoljam a mérget, amely emészt. *(Szünet után alázattal.)* Megbántottam. Lássá, nem lehetünk mi barátok. Kerülni fogom . . . *(Szünet után.)* Vagy maradjak? Ha azt akarja, akkor nyújtson kezét. De tudja meg, ha egyszer fogva tartom: nem szabadul többet. *(Feléje nyújtja a kezét.)*

KLÁRA.

(Nyugodtan.) Tehát kerüljön.

DOBÓ.

(Busan.) Ugy-e, azt kell tennem?

KLÁRA.

(Igent bólint.) Tartozom egy felvilágosítással: ha tudnám, hogy van az ereimben egy csepp vér, a mely valaha olyan tűzben fog égni, mint ég ön: kiontanám, hogy nyugtom legyen tőle.

DOBÓ.

A boldogsága árán is?

KLÁRA.

Ugyan Dobó! Hát gyermeknek tart?! Boldogság! Látott már boldog embert?

DOBÓ.

Nem hisz a szerelemben?

KLÁRA.

De hiszek! Nem volt benne nagy részem, az igaz, de tudom, hogy van. Tavasz is van, költészet is van . . . *(Hüvösen.)* Ezek igen szeretetreméltó dolgok — de legyünk őszinték, nagyobb áldozatot nem érdemes értük hozni, mint a mennyit egy tavaszi kirándulás kellemessége vagy egy verses kötet élvezete megér.

TIZEDIK JELENET.

ELŐBBIEK, SZENTMIKLÓSY.

SZENTMIKLÓSY.

(A hátsó ajtón belép; visszaszol.) A kivonatok itt vannak . . . *(Fölveszi a kis kereveten fekvő tárcát, miközben mosolyogva bölint Klára felé.)*

DOBÓ.

(Időseesen pillant Szentmiklósyra, Klarához erőltetett közömbösséggel.) Ön — többnyire sötét színeket visel?

KLÁRA.

(Szintugy.) Többnyire . . .

SZENTMIKLÓSY.

(Dobóhoz.) Rég nem volt márszerencsém hozzád...

DOBÓ.

(Csodálkozva.) Hiszen tegnap láttuk egymást — Budapestben!

SZENTMIKLÓSY.

Oly érdekes társaságban voltál — azt hiszem, nem kívánsz észrevéttetni . . . *(Sokat mondó pillantást vet Klárára, hátul el.)*

TIZENEGYEDIK JELENET.

KLÁRA, DOBÓ.

KLÁRA.

(Szünet után Dobó karjára teszi a kezét.) Megtudná nekem mondani, hogy hány kedvese volt, a mióta nem láttuk egymást?

DOBÓ.

(Vállat von, halkán.) A nevüket is elfelejtettem már.

KLÁRA.

Ha köztük lettem volna, az enyémet is elfelejtette volna. Minden nőt el lehet felejteni — egy másik kedvéért. Higgye el, önnek nem is érek többet, mint akármelyik más. Nekem csak egy előnyöm van a többi fölött: elérhetetlen vagyok. Ne sajnálja tőlem ezt a szegényes kiváltságot.

DOBÓ.

Elérhetetlen minden férfi számára?

KLÁRA.

(Csípős jókedvvel.) Azt nem mondtam — önhittség volna! A ki férfi és hódító, az ám indítsa meg az ostromot. Védekezni fogok, mint Komárom vára — de áll a hadi jog és ki mit elér, az az övé.

DOBÓ.

Tehát mindenki remélhet.

KLÁRA.

Mindenki, kivéve az önhöz hasonló lovagokat . . .

DOBÓ.

A hozzám hasonló — ?

KLÁRA.

(*Kiegészítve.*) Lovagokat! Ugy mondtam. Mert ön az: lovag! Félig keresztes vitéz, félig utszéli rabló . . . Elmennek a szentföldre, hogy meghaljanak egy ideálért és kifosztják a vásáros kalmárt. A viharban erősek, mint a szikla, a szenvedély egy lehelete pedig foszlányokra tépi őket.

DOBÓ.

Klára!

KLÁRA.

Biztosan tudja, hogy az ősei sohasem fosztották ki a szépesi kalmárokat?

DOBÓ.

Meglehet, hogy ők — de én — ?!

KLÁRA.

Semmit sem vett még el a kalmártól? Asszonyt sem? (*Nevetve.*) Lássá! (*Szünet után.*) Nekem elég volt a lovagokból! Szegény édesatyám az volt. Szikla és ködfoszlány! Vérént ontotta a szabadságért, aztán önként rabjává szegődött a kártyaszenvedélynek . . . A boldogult uram is lovag volt. Engem szentként tisztelt — ez azonban nem akadályozta meg abban, hogy ideje java részét kevésbé szent táncosnók társaságában ne

töltse. Most megint egy lovag? Köszönöm — nekem elég volt!

DOBÓ.

Lehet, hogy van valami igaz abban, a mit mond. De nem hiszi, hogy megtudnék változni az ön kedvéért?

KLÁRA.

Rögös utakon jártam. A hiszékenységem megsántult és elmaradt mellőlem.

DOBÓ.

Ha nem hisz, tegyen próbára!

KLÁRA.

Próbára?! *(Fölvesszi a nagy kerevet asztaláról a papírvágó-kést.)* Nézze! Ha azt mondanám: hinni tudnék önnek, ha levágná egyik ujját — megtenné? *(Átadja neki a kést.)*

DOBÓ.

(A szándékát kutatva, élesen néz a szemébe.)

KLÁRA.

Megtenné, ha komolyan követelném. Esküszöm, hogy megtenné! *(Elveszi tőle a kést, fagyosan.)* És mit bizonyítana vele? Azt, a mit különben is tudok: hogy ön mindenre képes! Mindenre, csak arra nem: hogy levetkőztesse igaz természetét.

DOBÓ.

Mit tudja ön, hogy melyik az igaz természetem?

KLÁRA.

Lássuk, hogy tudom-e! *(Hozzá lép.)* Mi a leg-súlyosabb sértés, a mi egy férfit érhet? Mindegy — akármi . . . Ön künn van az utcán — vagy egy teremben — száz ember látja — és ekkor valaki elköveti önön a sértést . . . Érti? Elköveti az irtóztató sértést. Mit tenne akkor?

DOBÓ.

(Mosolyogva.) Nem tudom. Nincs kellő gyakorlatom.

KLÁRA.

De én tudom, hogy mit tennék. Odalépnék önhöz és így szólnék: elhiszem, hogy képes az én kedvemért megtagadni a természetét, ha némán tűri el a sértést és magára veszi a gyávaság gyanuját . . . Megtudná ezt tenni?

DOBÓ.

Mily föltevés!

KLÁRA.

Azt mondja, hogy szeret. Miféle zálogot köthet le nekem? Az életét? Azt nem becsüli semmire — csak egy véletlenül mult, hogy a multkor kockára nem tette egy kis kutyáért . . .

DOBÓ.

A szívemet . . .

KLÁRA.

A szívét? Dobó! Hiszen az olyan, mint a

falu kutja, a melyből minden arra menő leány kedve szerint merithet. — Önnek mindössze csak egy becses dolga van: a becsülete. Nekem adja?

DOBÓ.

Azt hiszi, hogy becsület nélkül meg lehet élni?

KLÁRA.

Szerelem nélkül meg lehet élni, becsület nélkül nem. Ön mondta és én is azt vallom.

DOBÓ.

Becsület nélkül . . . ? Hiszen nőmmé akarom tenni!

KLÁRA.

Tudja, hogy mi a nő becsülete? Nem az erénye, nem is a hirneve. Ha az volna, akkor nem dobná el olyan könnyen magától. A nő becsülete az, hogy egyedül szeresse, hogy mindig szeresse az, a kinek odaadta magát. A nő akkor siratja meg a becsületét, ha ráunt az ura vagy a kedvese!

TIZENKETTEDIK JELENET.

ELŐBBIEK, OLGA.

OLGA.

(Nappali ruhában a szőnyegajtón át jön. A majmot a kezében tartja. Jökedvűen.) Megvagyok! Olyan éhes vagyok, mint a tót . . . *(Körülnéz, a főbejárathoz fut és kinyitja az ajtót.)* Lehel ur! Ne cicomázza magát oly sokáig!

Herczeg F. : Az első vihar.

TIZENHARMADIK JELENET.

ELŐBBIEK, LEHEL.

LEHEL.

(A szin mögött.) Itt vagyok! (A főbejáraton besiet.) Ah,
— azt hittem, a kismama szólit . . .

OLGA.

(Eléje tartja a táncoló majmot.)

LEHEL.

(Gyerekes örömmel.) Ejnye be kedves kicsike!
Mi a neve?

OLGA.

(Gyöngéden nézi a majmot.) Oszkár. (Az emelvényre dobja
a majmot, kirtelen elragadtatással.) De gyönyörű nap van
ma! (Az ablakhoz megy.)

LEHEL.

(Az ablakhoz siet.) És milyen szép a vidék!

OLGA.

Itt jó lenni — ugy-e? Annyira imádom ezt
a falut! Látja a havasunkat? Ott a legendi csucs . . .
Ugy tekint le reánk, mint egy kedves nagyapó . . .

LEHEL.

Ki az az ur a kertben?

OLGA.

A főerdész . . . Nagyon rokonszenves ember!

LEHEL.

Igazán rokonszenves!

OLGA.

(*Kinyitja az ablakot, kiszól.*) Főerdész ur! Főerdész ur! Akar ma velünk ebédelni? No — kérem!

KLÁRA.

(*Dobóhoz halkán.*) Bizonyára sokat volt már szégyes nők társaságában — így nem is fogja komolyan venni a kellemetlen félórát, a mit önnek szereztem . . .

DOBÓ.

Ellenkezőleg, hálás vagyok érte. Mert a mit eddig remélni se mertem volna, azt most már biztosan tudom.

KLÁRA.

(*Gyanakodva.*) S mit tud?

DOBÓ.

Akkor fogom elmondani, ha egyszer világos ruhában látom . . .

KLÁRA.

(*Meghökken, majd kicsinylő mosollyal méri végig Dobót.*)

TIZENNEGYEDIK JELENET.

ELŐBBIEK, SZENTMIKLÓSY, LITVAY.

SZENTMIKLÓSY.

(*Litvayval a hátsó ajtón belép Klára felöltőjével a karján és kalapjával a kezén.*) Rendben vagyunk! (*Klárahoz.*) Legfőbb ideje hogy induljunk! (*Klára fülteszi a kalapját*)

Függöny.

MÁSODIK FELVONÁS.

Az első felvonásbeli női szalon. Az apróságok elrendezésében némi változás. A kis kerevetről hiányzik az újságlap, a nagy kerevetről és az asztalkáról hiányzik a zsebkendő, a róza, a könyv és a cigaretta-doboz. A majom az emelvény korlátján függ. A papírvágókés az íróasztalon fekszik. Az asztalkán barna vászontokba zárt tennisz-raket. — Őszi délután. A felvonás vége felé alkonyodni kezd.)

ELSŐ JELENET.

BÉNI, LEHEL.

BÉNI.

(Az íróasztalnál ül, háttal a nézőnek. Ir. Egy váltólap fekszik előtte.)

LEHEL.

(Egyszerű és kissé viseltes vadásruhában, [térdig érő vastag harisnya, fűzős cipő] benéz a kerti ajtón.) Béni! Egyedül vagy?

BÉNI.

(A nélkül, hogy föltekintene.) Egyedül.

LEHEL.

Akkor bemehetek . . . *(Minden malicia nélkül.)*
Tisztességes emberek előtt így nem mutathatnám magamat . . .

BÉNI.

(Mereven nézi Lehel, fölkel s hirtelen inspirációval tisztogatni kezdi Lehel gallérját.) Poros vagy. Nézd csak édes Lehelkém, te tehetnél egy szivességet. — (Hirtelen abba hagyja a tisztogatást, meggondolja magát.) Nem, nem! (Mégint az asztalhoz ül.)

LEHEL.

(Csodálkozva,) Mi lelt?

BÉNI.

Semmi! (Hogy másra terelje a szót.) Vadásztatok?

LEHEL.

Lőttem ám egy bikát! Te — micsoda bika!

BÉNI.

Egyik bika olyan, mint a másik.

LEHEL.

Kikérem magamnak! Az enyém tizenkét ágas! Hanem hallod, miért nem vadászol te?

BÉNI.

A vadászat nem komoly sport.

LEHEL.

Nem? Tudod-e, hogy negyvenöt kilométert gyalogoltunk?

BÉNI.

Levélhordónak való! Én csak az olyan sportot szeretem, a hol fogadni lehet. Különben kár volt így kifárasztanod magadat, mert ma estére táncolnod kell... Ma lesz a vadászbálunk...

LEHEL.

(*Leheveredik a kerevetre.*) Azért nem vagyok fáradt, mert megfürödtünk Dobóval a Havaspaták vizesése alatt . . . Az volt aztán a hideg zuhany! — Mit írtál?

BÉNI.

Már elvégeztem.

LEHEL.

(*Gyerekes kíváncsisággal.*) Szerelmes levelet?

BÉNI.

Szerelmes levelet — ? A ki úgy ismeri a nöket, mint én, az nem irkál nekik már levelet . . .

LEHEL.

Hát te ismered őket? Mondd el: milyenek!

BÉNI.

Hát olyanok, hogy mindig éhesek és mindig pezsgőt akarnak inni. A mit meglátnak rajtad, azt elkérik tőled emlékül . . . A melltűdet, a cigaretta-tárczádat, meg a gyufatartódat is elkérik . . . Ha nincs már semmi, akkor így szólnak hozzád: „Mindjárt visszajövök, kis öreg!“ Azzal elmennek és sohasem jönnek többet vissza . . .

LEHEL.

(*Figyelmesen nézi Bénit, miközben nevet.*)

BÉNI.

Mit nevetsz?

LEHEL.

Bocsáss meg, de ha rád nézek, mindig olyan jó kedvem lesz . . . Mutasd, mit írtál!

BÉNI.

(*Kiveszi a váltót a borítékból s odaadja neki.*) Itt van —
de ne szólj senkinek.

LEHEL.

(*A váltót nézve.*) Mi az?

BÉNI.

Tacskó! Még a váltót sem ismered?

LEHEL.

(*Keresztbe olvassa.*) „Elfogadom: Pardubitz Miklós báró.“ (*Szól.*) A vattás füllü kis Pardubitz?

BÉNI.

Mi bizalmas giró-viszonyban állunk.

LEHEL.

Te, milyen nyavalyás gyerek az! Arasznyi gallért visel, a kabátja is csupa vatta és mindig versenylovakról beszél. (*Megvetően.*) Félkézzel földhöz vágom!

BÉNI.

(*Előkelően.*) Niki báró nem dijbirkózó, hanem gentleman.

LEHEL.

(*A váltót nézve.*) És erre pénzt kap?

BÉNI.

(*Elveszi tőle a váltót és visszatesszi a borítékba.*) A kiskoru váltókra nem adnak pénzt.

LEHEL.

Hát mit?

BÉNI.

Cséplőgépet, olajfestményt, konyakot és zongorát.

LEHEL.

És mire költi Niki mindezt?

BÉNI.

Mire? Hát a barátnőjére.

LEHEL.

(*A nevetéstől pukkadozva.*) Nagyszerű! A vattásfülünek barátnője van!

BÉNI.

Minden igazi gentlemannek van barátnője.

LEHEL.

Neked is van?

BÉNI.

(*Meghökkenve.*) Nekem nincs . . .

LEHEL.

Akkor nem vagy igazi gentleman!

BÉNI.

(*Szánakozva.*) Kedvesem, te igen gyöngye leány vagy!

LEHEL.

(*Feltűri a kabátja ujját.*) Gyöngye? (*Gyerekes vadsággal.*) Keress ki a szobában egy helyet — tíz másodperc alatt odalapitlak!

BÉNI.

Egy gentleman nem marakodik.

LEHEL.

Rögtön gyere birkózni! *(Üldözőbe veszi.)* Te potrohos serfőző — te hájas bődön — te pudvás retek!

MÁSODIK JELENET.

ELŐBBIEK, DOBÓ, majd OLGA.

DOBÓ.

(A Leheléhez hasonló szabásu, de másszínű vadászruhában megjelenik a kerti ajtóban.) Ne hagyd magad, kravátlíkirály!

BÉNI.

(A kandallónál.) Jönnék! Jönnék! *(A szőnyegajtóra mutat.)*

OLGA.

(Tenniszruhában belép a szőnyegajtón.)

LEHEL.

(Mihelyt az ajtó megnyílt, a kerti ajtóhoz ugrott és most Dobóval a paravan mögött áll.)

BÉNI.

(Magában.) Ezek nem komoly gentlemanek!
(A kezével orrot mutat Lehelnek s a főbejáraton el.)

OLGA.

Miért nem jönnek be?

LEHEL.

Nem merünk.

DOBÓ.

(Lehel hangját utánozva.) Szégyeljük magunkat, mosdatlanok vagyunk.

OLGA.

(Fölveszi a kereveten levő tennisz-ütőt.) Akarnak tenniszt játszani?

DOBÓ.

(Nyújtott hangon.) Játszani?!

LEHEL.

(Színtugy.) Hogyne!

DOBÓ.

Ha elkerülhetetlen... Mi ugyanis negyvenöt kilométert gyalogoltunk...

OLGA.

(Boszusan.) Tehát nem akarnak! (A lábuk elé dobja a rakétát) Végeztünk!

LEHEL.

(Hozzásiet, komolyan.) Bároné — kérem!

OLGA.

(Halkan.) Nem haragszom!

DOBÓ.

(Fölvette a rakétát s az íróasztalra tette; tréfás pátosszal.) Olga — ne üzzön a kétségbeesésbe!

OLGA.

(A levegőbe néz.) Lehel — beszél itt valaki?

LEHEL.

Dobó beszél...

OLGA.

(Fagyosan.) Dobó? Ilyen nevű urat nem ismerek.

HARMADIK JELENET.

OLGA, DOBÓ, LEHEL, LITVAY.

LITVAY.

(Nyitott távirattal belép a baloldali hátsó ajtón.) Lehel —
 ujságot mondok. Hét órákor itt lesz a kismama.

LEHEL.

Vége! Már hat napja, hogy nem láttam!

DOBÓ.

Hét napja, kis csapodár!

LEHEL.

(Zavartan.) Igaz — már hét napja.

LITVAY.

Ez a szórakozottság ránk nézve hizelgő.
 Persze eléje még a vasutra?

LEHEL.

Igen — eléje megyek.

LITVAY.

(Olga-hoz.) Nem felejtette el, hogy a többi vendégünket is hét órára kértük?

OLGA.

Ha akartam volna, se felejtettem volna el,
 mert most éppen huszonötödször ismétli.

LITVAY.

Csak másodszor — de azért bocsánatot kérek.
 (Dobó-hoz.) Benézek a falusi kórházba. Az asszony-
 nyal maradsz?

DOBÓ.

Veled megyek. Azelőtt ha ilyen választás elé állítottak, mindig az asszonynyal maradtam. Ujabban mindig a férjjel tartok. Vajjon mit jelent ez?

LITVAY.

Azt, hogy vénülsz. *(Dobóval a főbejáraton el.)*

NEGVEDIK JELENET.

OLGA, LEHEL.

OLGA.

(Lehelhez.) Nem akar a barátjával menni?

LEHEL.

Ha megengedi, inkább önnel maradok.

OLGA.

(A nagy kerevetre telepszik.) Hogy van az, Lehel, hogy hét nap óta csak este látom magát? Nem tudnám kárpótolni a szarvasokért?

LEHEL.

(Önfeledten.) Oh, ha rajtam állana, mindig önnel volnék . . . De Dobó!

OLGA.

(Megütközve.) Dobó?!

LEHEL.

Mikor első ízben megkértem, hogy vigyen el szarvasbögésre, megígértette velem, hogy mindig vele tartok, valahányszor kedve lesz vadászni. Neki pedig mindennap van kedve.

OLGA.

Holnap is vadászni fognak?

LEHEL.

Megigértem neki. Hajnalban indulunk és azért tízenegykor már le kell feküdnünk . . . Persze mikor ezt megbeszéltük, akkor még nem tudtuk, hogy a kismama jön . . . *(Hosszan nézi Olgát, busan.)* És holnapután be kell vonulnom az ezredemhez . . .

OLGA.

(Magában.) Hogy óvja tőlem — a kedves cousin!

LEHEL.

Mi bántja, báróné?

OLGA.

Semmi! Kérem, üljön a zongorához!

LEHEL.

(A zongorához ül.) Mit játszak?

OLGA.

A mit akar.

LEHEL.

(Szomorú magyar dalt kezd játszani.)

OLGA.

(Magában.) Semmi kétség: tőlem óvja! Gyalázat!

LEHEL.

(Halkítva a játékát.) Hiszen nem is hallgatja a dalomat . . .

OLGA.

(Szórakozottan.) De hallgatom! Nagyon szép dal . . .

LEHEL.

(*Tovább játszik.*) Szegény Alpáry barátom dala...
Alpáryé, a kit megöltek... Szomoru, ugy-e?

OLGA.

(*Gonoszul.*) Játsza el egyszer Dobónak, Játsza
el ma este és figyeljen az arcára.

LEHEL.

(*Közömbösen.*) Miért mondja? (*Hirtelen abbahagyja a játékot, indulattal.*) Miért mondja?

OLGA.

(*Vállat von.*)

LEHEL.

(*Fölkel.*) Már hallottam valamit... De nem!
(*Olgához lép, fojtott hangon.*) Mondja, báróné, Dobó ölte
meg?

OLGA.

Kérdezze meg tőle.

LEHEL.

Dobó! De hiszen ha így van —!

OLGA.

Jöjjön, Lehel, üljön ide.

LEHEL.

(*Leül a kerevet mellett álló székre.*)

OLGA.

Nem akarom, hogy erre gondoljon... Rá-
lehelek a szemére — (*Rálehel.*) Már elfelejtette!
(*Kis szünet után, lábával dobantva.*) Nem szabad ilyen szo-

moruan nézni! *(Leveszi a korlátról a kis majmot, letérdel a kerevet mögött a földre, a majmot a kerevet fölélt táncoltatja. Mintha gyermekhez szólna.)* Nézze! Nézze!

LEHEL.

(Fölvidul, majd elneveti magát. Letérdel a kerevet másik oldalán.) Hogy van — Oszkár ur?

OLGA.

Nem hívják már Oszkárnak! Dobó Oszkárt nem szeretem, a majmomat pedig imádom . . . Csókolja meg!

LEHEL.

Megcsókolom, mert az öné. *(Megcsókolja a majmot.)*

OLGA.

A kezem is az enyém. Azt is megcsókolná?

LEHEL.

(Megcsókolja a kezét.)

OLGA.

(Fölkel, eldobja a majmot, más hangon.) Örül, hogy megjelen a kismama?

LEHEL.

(Elkomolyodva.) Nagyon örülök . . .

OLGA.

Mindennap irt neki Bécsbe?

LEHEL.

A mai levelet nem adtam postára . . . *(A zsebéből kivessz egy levelet.)*

OLGA.

El szabad olvasni?

LEHEL.

(Zavartan.) Ne olvassa el, kérem. Nem érdekes.

OLGA.

Bontsa fel!

LEHEL.

(Felbontja a levelet és habozva oda adja neki.) Ki fog nevetni . . .

OLGA.

(Olvasa.) „Drága szép mamám! Hogy érzi magát Bécsben, a sok német között? Tudom, hogy az én érdekemben fáradozik, pedig a világ összes hitbizományai nem érnek annyit, hogy önnek, szegény kismamám, érdemes volna egy hétig fogadóban lakni. Ma volt a vadászat hatodik napja. Estére lesz a vadászbál, amelyre a szomszédok mind hivatalosak. Nagyon jól érzem magamat. Litvayt napról napra jobban szeretem. Mily arany-szívű ember . . .” (Egy percre félbeszakítja az olvasást s végigméri Lehel.)

LEHEL.

Lássa, hogy kinevet!

OLGA.

(Olvas.) „Dobó, akit sokan nem szeretnek, velem szemben szinte gyöngéd. Béni is alapjában véve jó fiú. Szeretnék még sokat írni, de ebédhez csöngetnek. A kismama áldott kezeit csókolja, nagy fia: Lehel. Utóirat. Ma jött meg az egyenruhám, de nem veszem magamra, míg ön itt nincs.

Még egy utóirat! Hirtelen haragu pedig nem leszek soha többet.“ (Szól.) Hirtelen haragu? Mit jelent ez?

LEHEL.

Szégyelem elmondani!

OLGA.

Nem akarom, hogy titkolózzék előttem.

LEHEL.

(Zavartan.) Gyerekség az egész . . . Egyszer, már régen, hirtelen voltam . . . (Megszégyenülten.) Megsebesítettem egy embert . . . Egy lovászunk leitta magát és arcátlanul válaszolt a kismamának . . . Hát akkor történt . . . A cselédek szabadították ki a kezeim közül . . . Ugy-e gyerekség?

OLGA.

(Meghatottan.) Gyerekség . . . De lássuk csak! (A levélbe pillant.) „Litvay aranyszivü ember.“ „Dobó gyöngéd.“ „Béni is jó fiu.“ (Szól.) És én, Lehel ur? Mi vagyok én? Rólam nem irt, Lehel ur?

LEHEL.

(Zavartan.) Igazán — nem tudom . . .

OLGA.

És mégis irt!

LEHEL.

Hogyan?

OLGA.

(Olvassa.) „Szeretnék még sokat írni, de ebédhez csöngetnek.“ (Halkan szól.) Lehel ur — ez hazug-

ság! Ebéd után írta a levelet és akkor hagyta félbe az írást, mikor bekopogtattam az ablakán és a parkba hívtam... Az én kedvemért hagyta abba! És az én kedvemért hazudott!

LEHEL.

(*Megsemmisülten.*) Báróné — én — kérem, adja vissza a leveletem!

OLGA.

(*Felszökik a helyéről.*) Dehogy adom! Fel fogom olvasni vacsoránál... Hölgyeim és uraim! Ime, Lehel gróf a kismamájáért feláldozná az életét is — értem pedig feláldozta a kismamáját is!
(*A levelet lobogtatva, kisért a kerti ajtón és eltűnik.*)

LEHEL.

(*Az ajtóig siet.*) Kérem — ne menjen el!

OLGA.

(*A szin mögött, halk sikoltást hallat.*) Ah — ostoba lépcső!

LEHEL.

(*Az ajtóban.*) Megsértette a lábát?

OLGA.

(*Tréfás ijedséggel.*) Eltört a lábam... (*Vidáman.*) Nem tört el egészen — (*Busan.*) de fáj!

LEHEL.

Kérem, könyörgök: jöjjön vissza!

OLGA.

(*A szin mögött.*) Nem tudok menni! Igazán nem tudok! Vigyen be — ha tud...

LEHEL.

(*Vidáman.*) A kismamát is átvittem egyszer egy patakon. (*A kertbe megy. Kevés idő múlva visszatér, karjain hozva Olgát.*) Lássa, hogy elbirom!

OLGA.

(*Hozzásimul, halkabb hangon szól.*) Így szeretném, ha mindig vinnének. Lehunynám a szememet — nem gondolnék semmit — csak a szívem dobogna erősen . . . (*A föléhez hajlik.*) Érzy?

LEHEL.

(*Leteszi Olgát a kerevetre.*)

OLGA.

Nehéz vagyok?

LEHEL.

(*Elfojtott hangon.*) Nem — nem nehéz . . .

OLGA.

Itt a levele! (*Mikor Lehel a levél után nyúl, Olga egy percig még fogva tartja a papírt.*) A keze remeg . . .

LEHEL.

Pedig nem fáradtam el. Ön nem nehéz.

OLGA.

(*Sarkon fordul s a nyitott ablakhoz lép. Szünet után álmodozó hangon.*) Szomorú, édes, titokzatos őszi est — ez a vénasszonyok nyara! Lehel! Ma éjjel másodszor virágzik az almafa és én ma éjjel megint tizen-nyolc éves leány leszek . . . Bálozó leány! Van egy leánykori ruhám, azt veszem magamra. Úgy fésü-

löm a hajamat, mint régen... És táncolunk, táncolunk, úgy mint régen! Szédülő fővel — sajgó szívvel — betegen és mégis boldogan...

LEHEL.

(Izzó szemmel nézi.)

OLGA.

Minden táncot együtt járunk — akarja? Összesugunk és kinevetjük az öregeket — mi fiatalok! És egymásra pillantunk és megértjük egymást... (Más hangon.) De így ne pillantson reám! Így nem szabad a tizennyolc éves leányokat nézni!

LEHEL.

(Fájdalmasan.) Holnapután be kell vonulnom!

ÖTÖDIK JELENET.

ELŐBBIEK, DOBÓ, LITVAY.

DOBÓ.

(Litvayval a főbejáraton jön.) Persze hogy még itt van!

LITVAY.

(Lehelhez.) Hát te miért nem mentél a vasutra?

DOBÓ.

Lehel! A kismama!

LEHEL.

(Szórakozottan.) Igen — a kismama...

LITVAY.

Siess hát, fiu!

DOBÓ.

Már késő is lesz . . .

LEHEL.

Megyek . . . *(A főbejárathoz megy, ott visszanéz Olgára, aztán el.)*

DOBÓ.

(A ki csodálkozva nézett Lehel után, most Litvay háta mögött szemrehányón tekint Olgára. Magában.) Ismerlek, szép maszk!

LITVAY.

(Olgához.) Legfőbb ideje, hogy öltözzék, Olga!

OLGA.

(Szinte mámoros jókedvvel.) Igen — öltözöm! Ma szép leszek és táncolni fogok . . . Táncolni!

LITVAY.

Dehogy fog táncolni! Hiszen megigérte, hogy lemond a táncról.

OLGA.

(Széttárt karokkal lassan forog.) Lehullott almavirág vagyok — forgat a szél . . . Mit tehetek róla, ha forgat az őszi szél?

LITVAY.

(Átfélt és megállásra kényszeríti.) Én azonban megállítom . . . Beszéljünk okosan, Olga: igazán nem szabad táncolnia!

OLGA.

(Kiszabadítja magát.) Virág vagyok — szomorú őszi virág . . .

DOBÓ.

Olga, legyen esze!

OLGA.

(Lábával dobban.) A virágnak nincs esze...

LITVAY

Tudja, hogy nem vagyok kicsinyes. Nem is kívántam soha, hogy értem bármi csekély áldozatot hozzon — de ezuttal ragaszkodom az elhatározásomhoz.

OLGA.

Miért? Mert fáj a szívem? Leánykoromban is fáj — sokat fáj — mégis mindig táncoltam!

LITVAY.

Ma nem fog. A mint az első lépést lejti, beszüntetem a zenét. Erre szavamat adom.

OLGA.

Ah — ez komoly?

LITVAY.

(Megcsókolja Olga kezét.) Komoly.

OLGA.

(Kiszabadítja kezét.) Ne nyuljon hozzám! Irtózom az érintésétől, mint a póktól! Megmérgezi minden örömet. Ezt is? Jól van! *(A kerti ajtóban.)* Én is értek a méregkeveréshez! *(A kertbe el.)*

HATODIK JELENET.

DOBÓ, LITVAY.

LITVAY.

(Az ajtóig utána megy.) De Olga!

DOBÓ.

(*Magában.*) Bolondot fog tenni! (*Litvayhoz.*) Miért vagy egyszerre ilyen szigorú férj?

LITVAY.

Nem a férj szigorú, hanem az orvos. Intő példaképpen áll előttem édesanyjának emléke. Szívujában halt meg . . . Pedig csekély szervi hibája volt csak, a melylyel ma is köztünk lehetne még, ha mértéket tudott volna tartani a társasélet izgalmaiban.

DOBÓ.

És Olga —?

LITVAY.

A szive gyöngé.

DOBÓ.

Ezzel sok mindent magyaráztál meg nekem. Tud Olga a veszedelmes családi örökségről?

LITVAY.

A világért sem mondanám meg neki! Az ilyen tudat nagyobb veszedelem lehetne reá nézve, mint maga a betegsége.

DOBÓ.

Szeretnék tőled valami bolondot kérdezni. Ismerted te Olgát, mikor feleségül vetted?

LITVAY.

Épp annyira, mint te.

DOBÓ.

(Kétkedve.) Vajjon?

LITVAY.

Mikor megismerkedtem a cousineoddal, már öt év óta söpörte a mull-ruhája szegélyével a fővárosi báltermek porát . . . A csalódás megmérgezte a lelkét. Azelőtt csak szeszélyes volt és csipős — akkor már kiszámíthatatlan, sőt néha gonosz is.

DOBÓ.

És miért vetted el?

LITVAY.

Számításból.

DOBÓ.

Te —?

LITVAY.

Az olasz műárosok néha rosszul festett divatos képet mutatnak az embernek. A műértőt nem érdekli a barbár mázolás — és mégis megveszi. Miért? A mint figyelmesen nézte a festményt, megismerte a klasszikus festővásznat és a felső festékréteg alatt megsejtette a cinquecento egyik alkotásának körvonalait. Megveszi a képet, mert arra számít, hogy ha eltávolítja a felső festékréteget, klasszikus mestermű birtokába jut.

DOBÓ.

Es ha a mestermű helyett csak régebbi kontármunkát talál alatta?

LITVAY.

(Egyszerűen.) Akkor elszámította magát és merész-ségének ő adja meg az árát.

DOBÓ.

Igazuk van azoknak, a kik különcknek neveznek. (Kézét nyújt neki.) A világ legnemesebb különck vagy!

LITVAY.

(Szárak humorral.) A világ legnemesebb különck most magára veszi a frakját . . . (A baloldali hátsó ajtó el.)

DOBÓ.

(Végignézi magát.) Teremtőm — hiszen nekem is öltöznöm kell! (A kerti ajtóhoz megy; kinéz a kertbe.) Olga? (Magában.) Nem ő . . . Klára! (Újra bejön.)

HETEDIK JELENET.

DOBÓ, KLÁRA, SZENTMIKLÓSY.

KLÁRA.

(Útiruhában, kalapjával a kezében, Szentmiklóssal belép a kerti ajtón.) Jó estét, lovag!

DOBÓ.

Isten hozta — a sötét ruhájában is . . .

KLÁRA.

(*Körülnéz.*) Egyedül? Pedig azért gyalogoltattam szegény Szentmiklósyt a vadaskerten keresztül, mert azt hittem, hogy így meglephetjük a társaságot.

DOBÓ.

Az imént mentek öltözni.

SZENTMIKLÓSY.

(*Klára felöltőjével a karján.*) Nekem úgy rémlett, mintha egy női alakot láttam volna a tó partján...

DOBÓ.

(*Gyorsan.*) A komorna lehetett...

KLÁRA.

(*Leül a nagy kerevetre.*) Az ut meredekebb, mint gondoltam.

SZENTMIKLÓSY.

(*Dobóhoz halkán.*) Egy kellemes üzenetet hoztam Risztorytól. Valaki kéret, hogy siess hozzá Budapestre...

DOBÓ.

(*Boszusan.*) Lucy-Baal? Van eszemben!

KLÁRA.

(*Szentmiklósyhoz.*) Nem tartóztatom. Ön mindenestre át akar öltözni... Majd Dobó fölkiér, ha kipihentem magamat...

SZENTMIKLÓS.

(Kellemtlen meglepetéssel.) Kérem — a mint parancsolja . . . (Az ajtó felé megy, majd visszafordul, alázatosan, de némi éllel.) Egyéb kívánságom sincs, minthogy mindenkor eltaláljam az óhaját. (Dobó karjára teszi Klára felöltőjét, a főbejárton láthatólag sértődve el.)

NYOLCADIK JELENET.

DOBÓ, KLÁRA.

KLÁRA.

(Mihelyt betette az ajtót, aggódó hangon.) Dobó, mi van Lehellet? Mért nem jött ki a vasutra?

DOBÓ.

Nincs semmi baja.

KLÁRA.

Valami történt itt?

DOBÓ.

Az, a mi előrelátható volt: a gyöngö zsinég, melyen ön fiatal sárkányát igazgatta, elszakadt . . . Elszakította az első tavaszi vihar . . . Az imént még az öné volt a sárkány, most már azé a gyermeké lesz, a ki rátalál. . . .

KLÁRA.

Csak éppen az enyém nem?! De ki találhatna rá itt? (Megdöbbenve.) Olga?! (Hitetlenül.) Ah — Olga . . .

DOBÓ.

Olga éppen olyan gyermek, mint Lehel. A különbség kettejük közt csak annyi, hogy az ön fia jó, Olga pedig vásott gyermek.

KLÁRA.

Es a vásott gyermek meg fogja rontani az én jó fiamat! *(Határozottan.)* Holnap elviszem Lehelt. Addig is — fog rá vigyázni?

DOBÓ.

Lehelre nem, de évek óta megszoktam már, hogy vigyázzak Olgára . . .

KLÁRA.

Ettől féltem én mindig! Az első vihartól. Vége a gyermekkor nyugalmas tisztaságának. Jön a perzselő, viharos nyár — az ifjukor minden küzdelmével, hazudozásával, tisztátalan titkolózásával . . . *(Busan.)* Volt fiam! Ugy látszik, ennek így kell lennie . . . *(A nyitott ablakhoz lép.)* Szép őszi est! *(Mély lélegzetet vesz.)* Érzí? Frissen kaszált fű szaga . . .

DOBÓ.

(Érzékiesen.) Csak az ön hajának illatát érzem!

KLÁRA.

(Minden meglepetés nélkül, lágyan.) Ne ilyen hangon, Dobó! Csak most ne! Oly szomorú vagyok, mintha a lelkemre is őszi alkony borulna . . .

DOBÓ.

(*Halkan és szelíden.*) El kell önnek valamit mondanom. Mikor az imént az ajtóban állottam és megpillantottam önt a fák között, csodálatos dolog történt velem. Egy belső hang azt mondta nekem: Ime, Dobó, ott jön a te szép menyasszonyod . . .

KLÁRA.

(*Elborulva néz a szemébe.*)

DOBÓ.

(*Szünet után.*) És még különösebb dolog történt velem. A helyett, hogy kitártam volna a karjaimat, semmitmondó udvariassággal hajoltam meg — ön pedig a helyett, hogy a karjaimba vetette volna magát, közömbös szavakat intézett hozzám. Különös — ugy-e? (*Határozottan.*) Klára, ettől a perctől a menyasszonyomnak tekintem . . .

(*Mosolyogva.*) Ne ijedjen meg: önre csak egy kötelesség hármlik: ha belefáradt a küzdelembe, a melyet a szive ellen folytat, emlékeztessen engem mai párbeszédünkre. Igérem, hogy én nem fogom többet szóba hozni. (*Felindulásával küzködve, a kerti ajtóhoz megy, mosolyogva.*) Mig világos ruhájában nem látom!

KLÁRA.

Szaván fogom, nem fogja többet szóba hozni!

KILENCEDIK JELENET.

ELŐBBIEK, LEHEL.

LEHEL.

(Besiet a főbejáraton. Megpillantva Klárát, boldogan meggy
eléje.) Oh, báróné — (Megismeri Klárát, visszahökken.)

KLÁRA.

Lehel — én vagyok.

LEHEL.

(Mereven nézi.)

KLÁRA.

(Melegen.) Lehel — mi bajod?

LEHEL.

A kismama!

KLÁRA.

(M. f.) Miért nem jöttél eléem a vasuthoz?

LEHEL.

(Zavartan.) Akartam — de nem értem rá.

KLÁRA.

Nem értél rá?

LEHEL.

(Közömbösséget tettetve.) Dolgom volt — fontos
dolgom . . .

KLÁRA.

Mikor engem vártál?!

LEHEL.

(Hallgat.)

KLÁRA.

(Közvet lép hozzá.) NÉZZ a szemembe, Lehel!

LEHEL.

(Elfordítja a fejét. Egy ideig megsemmisülten áll, aztán dacosan fölemeli a fejét.) Nem vagyok én gyermek —!

KLÁRA.

Nem vagy gyermek. Igazi férfi vagy már: tudsz hazudni! (Dobóhoz.) Kérem, kísérjen föl! (Dobóval ketten a főbejáraton el.)

TIZEDIK JELENET.

LEHEL, majd OLGA.

LEHEL.

(Megsemmisülten.) Tudok hazudni!

OLGA.

(A kerti ajtón belép. Fojtott, szenvedélyes hangon.) Lehel!

Kerestem az erdőben a tónál — kerestem, mint az elvesztett ifjúságomat . . . Hol volt?

LEHEL.

(Szenvedélyesen.) Önt kerestem!

OLGA.

(Örömmel.) Keresett? Ez jól van így! Mindig keressen, ha nem vagyok mellette és mindig gondoljon rám!

LEHEL.

Mindig!

OLGA.

Vacsora után, ha megszólal a zene, ne táncoljon egy lépést sem! Egy lépést sem! Ha megszólal a zene, hagyja el a termet.

LEHEL.

Hová menjek?

OLGA.

Hagyja el a kastélyt . . . A tó partján, az öreg gesztenyefák alatt van egy fehér pad. Ott üljön le, aztán álmodni fog.

LEHEL.

Álmodni?

OLGA.

Rólam.

LEHEL.

(Főlriadva.) El fog jönni!

OLGA.

(Ajkához emeli ujját.) Ne beszéljen, csak álmodjék!

Függöny.

HARMADIK FELVONÁS.

(Könyvtárszoba Litvayék kastélyában; a szoba a bál alkalmából dohányzó gyanánt szolgál. A néző három helyiségbe lát: elől van a könyvtár; mögötte egy keskenyebb galeria, a melyet három boltives ajtónyílás köt össze a könyvtárral; a galeria mögött van a táncterem, a melybe a galeria közepén szárnyasajtó vezet. A *táncterem* fala fehér stukkós; nagy csillár ég benne. A *galeria* fala pompeji vörös. A galeriába vezető középső ajtónyílás szabad átjáró; a két oldalon levő boltives nyílásban egy-egy pálmafa vagy egyéb disznővény áll. A két oldalnyílással szemben egy-egy bársonyos lóca áll a galeria falánál, a lóca fölött egy-egy falikar ég. A *könyvtárszoba bal-oldalán*: A galeriába vezető ajtónyílásokhoz hasonló boltives *üvegajtók*, melyek a kastély kertjébe vezetnek. Az üvegajtók közül [a szinpad mélységéhez mérten lehet kettő vagy három] kijárásnak csak a hátul levőt használják. A hátsó sarokban egy szék. Az első üvegajtó előtt ovális asztal, a mely dohányzó eszközökkel, szivaros dobozokkal van megrakva. Elöl balra nagy bőrkerevet s egy tímlásszék. A *jobboldalán*: Elöl nagy kandalló, masszív bronzokkal. A kandallótól a galeriáig könyves polcok vagy szekrények. A könyvek fölött egészen a padmalyig gobelinek borítják a falat. A kandalló előtt — szemben a nézővel — nagy férfi-kerevet; mögötte nagy íróasztal és egy-két karosszék. Az íróasztalon égő viaszgyertya a dohányosok számára. Kellékek: az íróasztal fiókjában egy havanna-doboz s egy revolver. — Késő este. A kastély kertje sötét, az összes helyiségek ki vannak világítva.)

Herczeg F.: Az első vihar.

ELSŐ JELENET.

Olga (leányos ruhában, az eddigitől eltérő hajviselettel, a kandallónak támaszkodva áll, háttal a nézőnek. A báli belépőjét felvállára vetette.) *Béni* (vastag szivarral a szájában egykedvűen ül a jobboldali kereveten.) *Dobó* (a közepén elől áll, felbontott távirattal a kezében.) *Litvay* (a galeriából jövet Dobóhoz lép.) *Lehel* (a baloldali első üvegajtónál áll, Olga nézésébe merülve.) *Főhadnagy* (kávészcészével a kezében a baloldali kereveten ül.) *Főerdész* (a baloldali kerevet mellett álló széken ül.) *Kopczkyné* (lorgnonján át diszkrétül méregetve a vendégeket) *Ginával* (a galeria alatt sétál.) *Szentmiklós* két *férfivendéggel* (a táncterem nyitott ajtajában áll.) *Több férfi és női vendég* (a táncteremben sétál és csoportosul.) *Péter* (feketekávé ad a férfiaknak.) *Inas* (Péter intésére figyelve, pálinkát hord körül.)

DOBÓ.

(*Miután felbontotta és átfutotta a táviratot.*) Meg van bolondulva.

LITVAY.

(*Halkan.*) Rossz hír?

DOBÓ.

Nem éppen rossz, csak boszantó . . . (*Olvassa.*) „Holnap négykor érkezem, várjon meg a vasuton. Lucy-Baal.“ (*Szól.*) Meg van bolondulva.

LITVAY.

A csörgőtánc feltalálója?

DOBÓ.

(*Zsebregyűrve a táviratot.*) A mióta megtudta, hogy örököltém, nem bir a szívével.

LITVAY.

Küldj neki utipénzt, hadd menjen vissza oda,
a honnan jött.

DOBÓ.

Fizetnünk kell, ha meg akarjuk őket nyerni
és fizetnünk kell, ha szabadulni akarunk tőlük.
(Az íróasztalhoz lép, a hol szivarra gyújt.)

LITVAY.

(A főhadnagy mellé ül.)

OLGA.

Péter, a főerdész urnak egy pohár curaçaot!

FŐERDÉSZ.

(Védekezve.) Kezeit csókolom — sohasem
szoktam!

FŐHADNAGY.

(Litvayhoz bizalmasan.) Kérlek — ki az a csinos
leány?

LITVAY.

Hát nem ismered? A háziasszony!

FŐHADNAGY.

Senkit sem ismerek itt — téged, persze, ki-
véve . . . Három órával ezelőtt érkeztem a faluba,
a szakaszom élén. Kártyát dobtam s meghívtak.
Éppen csak annyi időm maradt, hogy megborot-
válkozzam. (Olgára mutat.) Ki az ura?

LITVAY.

Valami Litvay.

FŐHADNAGY.

Litvay? Milyen firma?

LITVAY.

Kicsit bogaras, de különben tisztességes ember . . . *(Fölkel és miután néhány vendéggel beszélt, a tánc-terembe megy.)*

FŐHADNAGY.

(A főerdészhez.) Ki volt az a civilista, a kivel az imént beszélgettem?

FŐERDÉSZ.

(Csodálkozva.) Litvay báró — a házigazda!

FŐHADNAGY.

(Megdöbbenve szíja a fogát, fölkel s a háttérbe vonul.)

KOPECZKYNÉ.

(Lorguonján át szemügyre veszi Olgát.) Igazán eredeti ötlet tőled, édes Olgám, hogy úgy öltöztél, mint egy tizenhétéves leány!

OLGA.

Tizennyolc éves . . .

KOPECZKYNÉ.

Te megengedheted magadnak az ilyeneket, mert bámulatosan konzerválod magadat . . . *(Leül Béni mellé.)* Pedig már hét éve, hogy elkoptattad első báli cipőcskéidet — ugy-e?

DOBÓ.

(Az íróasztal mellől.) Nyolc éve, asszonyom . . . Olga cousine-om ugyan abban az évben kezdte a bálozást, mint az ön Gina leánya.

OLGA.

(Háttra megy, végigméri Lehel, aztán a balsarokban álló székre dobja a belépőjét és eltűnik a táncteremben.)

BÉNI.

(Egy ijedt pillantást vet Kopeczkynére, aztán átül a baloldali kereketre.)

GINA.

(Az íróasztal mellett állva.) Lorántfy! *(Szünet után.)*
Lorántfy!

LEHEL.

(Fölrriadva.) Kérem?

GINA.

Sokat bálozott tavaly?

LEHEL.

Én még nem báloztam.

GINA.

(Bénihez.) És maga, Béni?

BÉNI.

Én már nem bálozok.

GINA.

(Sóhajt, aztán Dobóhoz fordul.) Dobó gróf.

DOBÓ.

Töredelmesen bevallom, hogy még mindig nem vagyok gróf.

KOPECZKYNÉ.

Gina, hol jár az eszed? Hiszen már az asztalnál is megmondta Dobó . . .

DOBÓ.

Dzsina nagysád azt hihette, hogy a parfait-nél kineveztek.

GINA.

(Dobóhoz.) Mikor volt utoljára udvari bálon?

DOBÓ.

Három évvel ezelőtt augusztusban.

GINA.

(Csodálkozva.) Nyáron?

DOBÓ.

Igen, a kaukai király bálján.

GINA.

Sokat táncolt?

DOBÓ.

Nem táncoltam. Én a király mellett ültem a nagy kókuszfa alatt. Ő felsége egy rézüstöt vert, a trónörökös pedig bivalyszarvat fujt. Csak a zászlós urak táncoltak.

GINA.

Milyen az ottani udvari viselet?

DOBÓ.

Köcsögkalap és két mérgezett hegyü dárda.

KOPECZKYÉNÉ.

Dobó — elég!

DOBÓ.

Befejeztem.

GINA.

Azt hiszem, az európai udvaroknál nem mulatnak olyan jól. Orlay Gizi, a kinek az édesatyja valami volt Rómában, az elmondott nekem mindent. Az ember áll és vár, vár, vár — végre megjön az udvar. Most az ember megint

vár, vár, vár — míg megszólítja a királyné. Akkor arra kell ügyelni, hogy az ember valami ostobaságot ne mondjon. A királyné tovább megy és az ember megint vár, vár, míg elkezdődik a tánc. Éjfélkor pedig haza kell menni.

SZENTMIKLÓSY.

(A ki a társasághoz közeledett és látható gyönyörűséggel hallgatta Ginát, magában.) Nagyon kedves! *(Kis ezüstdobozt vesz elő a zsebéből bonbonokkal, a melyekkel aztán megkínálja Ginát.)*

DOBÓ.

Főerdész ur — egy pohár curaçaot? *(Tölt az asztalnál.)*

FŐERDÉSZ.

Köszönöm Dobó ur — elvből nem szoktam!

SZENTMIKLÓSY.

(Mintán Gina vett a bonbonokból, mosolyogva néz körül, hogy kit kínálhatna meg. A tekintete találkozik Kopeczkyné pillantásával, erre hirtelen elborul az arca és zsebre teszi a dobozt.)

KOPECZKYNÉ.

(Szentmiklósyhoz.) Ahiresrózsa-bonbonok?! Ugy-e, csak harminc éven aluli hölgyeknek valók?

SZENTMIKLÓSY.

Kérem — ha parancsol . . .

KOPECZKYNÉ.

(*Szentmiklóshoz.*) Üljön mellém. Hiszen ugy sincs egyéb dolga, minthogy mulattassa a nőket... Mulattasson.

SZENTMIKLÓSY.

(*Sértődve.*) Ezer örömmel! (*Melléje ül.*)

DOBÓ.

(*Bénihez, Dzsínára mutatva.*) Miért nem foglalkozol azzal a szép kis leánynyal?

BÉNI.

Engem nem érdekelnek a leányok, csak az asszonyok — az olyanok, mint Klára grófné...

DOBÓ.

Pedig ebből hamar asszony lesz, mert a hozománya annyiszor százezer forint, a hány gomb van a keztyűjén...

FŐHADNAGY.

(*A ki mellettük állott és kihallgatta a beszédjüket — meglepetten szorja a fogát. Fölkuzza a keztyűjét és Gina mellé szegődik.*)

BÉNI.

(*Fölkuzza a keztyűjét és Gina másik oldalára szegődik.*)

KOPECZKYNÉ.

(*Szentmiklóshoz.*) Miért csinál olyan arcot, mintha birsalmába harapott volna? Pedig egyizben azt

mondta, hogy sohasem boldogabb, mint ha az én társaságomban lehet . . .

SZENTMIKLÓSY.

(Meghökkenve nézi Kopeczkynét.)

KOPECZKYNÉ.

Már nem is emlékszik rá? Husz évvel ezelőtt mondta, Tátrafüreden . . .

SZENTMIKLÓSY.

Vagy ugy!

KOPECZKYNÉ.

Én akkor nem értem rá, hogy magával barátkozzam, de most ráérnék. Mindig azt hajtogatta, hogy nem a szépségemért szeret, csak a szellememért. Nos hát, a szellemem meg van még — sőt meg is gyarapodott azóta . . . Ha akarja, eljárhat hozzánk mindennap. Hozhat nekem virágot és bonbont, a mennyit csak akar . . .

SZENTMIKLÓSY.

Igazán — boldoggá tesz . . .

KOPECZKYNÉ.

No ne féljen, nem fogom a szaván. Tudom, hogy maga olyan, mint a családi násfa: az anyákról a leányokra száll.

SZENTMIKLÓSY.

Az én barátságom mindig tiszteletteljes és önzetlen.

KOPECZKYNÉ.

(Szórákozva.) Tudom, szegény barátom: ma már tiszteletteljes, ha nem is önzetlen... (A táncteremben keringőt játszanak.)

LEHEL.

(A ki eddig a háttérben volt, izgatottan az üvegajtóhoz lép.)

BÉNI.

(Gina oldalán a főhadnaggyal vitatkozva.) Bocsánat — én előbb kértem a keringőt!

KOPECZKYNÉ.

Gina — észszel táncolj!

GINA.

(Tánchoz készülve, Béni vállára teszi a kezét.) A mama nem szereti, ha sokat táncolok. Azt mondja, hogy gyöngé vagyok. (Dobóhoz.) Hát gyöngé vagyok én?

DOBÓ.

(Mosolyogva végig nézi.) Azt hiszem, a mama ezuttal téved...

GINA.

(A főhadnaggyhoz.) Mit néznek mindig a keztyűmön? (Béniel táncolva el.)

SZENTMIKLÓSY.

(Fölkel, Kopeczkynéhez.) Ha megengedi — baráti kötelességek szólnának. (Menni akar.)

KOPECZKYNÉ.

Nem, ma estére lovagommá avatom.

SZENTMIKLÓSY.

(Ljéd tében megszuklik térdben.)

KOPECZKYNÉ.

(Karjába ölti a kezét.) Tudom, hogy valakit nagyon boldoggá teszek . . .

SZENTMIKLÓSY.

Mindenesetre engem?

KOPECZKYNÉ.

Nem — Kláragrófnét. (Szentmiklóssal a táncterembe el.)

LEHEL.

(Hirtelen kinyitja az üvegajtót, el.)

DOBÓ.

(A ki figyelemmel kísérte Lehelt.) Ah — mit jelent ez?
(Az üvegajtóhoz lép, kezét ráteszi a kilincsre, majd gondolataiba merülve megáll. Dobót kivéve mindenki elhagyta a dohányzót. A galeriában csak a főerdész van. A táncterem ajtai bezárultak.)

FŐERDÉSZ.

(Óvatosan előre jön. Körülnéz, de nem veszi észre Dobót. Az íróasztalon álló pálinkás üvegből egy vízes pohárba tölt és fölhajtja. Távozni akar. Utközben szembe találkozik Klárával. Zavartan meghajlik. A táncterembe el.)

MÁSODIK JELENET.

DOBÓ, KLÁRA, PÉTER.

DOBÓ.

(Péterhez, a ki a táncteremből jövet a galéria jobboldalára akart menni.) Péter! (Halkan.) a báróné a táncteremben van?

PÉTER.

Az imént még ott láttam a méltóságos asszonyt . . .

DOBÓ.

Köszönöm.

PÉTER.

(A galéria alatt jobbra el.)

KLÁRA.

(Dobóhoz.) Hol van Lehel?

DOBÓ.

Azt hiszem, a szobájába ment — de rögtön itt kell lennie . . .

KLÁRA.

Megvárom. (A kandalló párkányáról levesz egy kis albumot és a kezevetre ül.) A fiu oly különösen viselkedett vacsoránál. Észrevette? (Dobóhoz.) Miért néz olyan különösen?

DOBÓ.

(*Halkabban.*) Eszembe jutott, hogy az én családi házamban is van egy ilyen kandalló... Mostanában sohasem ég benne tűz... Pedig kerevet is áll előtte, a melyen két ember elférhetne... Keskenyebb ennél — de ha közel húzódnának egymáshoz —

KLÁRA.

Azt ígérte, hogy nem fog erről többet beszélni.

DOBÓ.

(*Tréfásan.*) Butorokról nem szabad beszélni?

KLÁRA.

(*Figyelmesen nézi az albumot.*)

DOBÓ.

Annyira érdekesek a képek?

KLÁRA.

Érdekesek.

DOBÓ.

(*Szeliden.*) Akkor miért tartja megfordítva?

KLÁRA.

(*Fölkel s a kerevetre dobja az albumot.*) Kérem, ne bántson!

HARMADIK JELENET.

ELŐBBIEK, SZENTMIKLÓSY.

SZENTMIKLÓSY.

(*Sietve jön a főbejáraton, ellenségesen végig méri Dobót, Klára-hoz.*) Nem akarja a táncot nézni? Nagyon érdekes . . .

KLÁRA.

Megyek . . . (*Szentmiklós karja alá fűzi a kezét, Dobóhoz.*)
Elhozza nekem a fiut, ugy-e? (*Szentmiklóssal a tánc-
terembe el.*)

NEGYEDIK JELENET.

DOBÓ, OLGA.

OLGA.

(*A galériából jobbról jön. Óvatosan visszanez, az üvegajtóhoz
ason. A vállára veti a széken fekvő belépőt s kezét ráteszi a kilincsre.
Aztán meglátja Dobót.*)

DOBÓ.

Olga!

OLGA.

(*Dacosan emeli föl a fejét.*)

DOBÓ.

Hová megy, Olga?

OLGA.

Kimegyek — a levegőre . .

DOBÓ.

Ne menjen. Az est hűvös.

OLGA.

Fáj a fejem . . . Jót fog tenni . . .

DOBÓ.

Elkisérjem?

OLGA.

(*Hevesen.*) Nem! (*Nyugodtabban.*) Egyedül akarok lenni a gondolataimmal . . . (*Az üvegajtón kívül hallan kopogtatnak.*)

DOBÓ.

Hallja? A gondolatai, a melyekkel egyedül akar lenni . . . (*Szünet után szárazon.*) Kérem, tegye le a belépőjét és jöjjön velem a táncterembe.

OLGA.

Nem megyek!

DOBÓ.

Olga, meglehet, hogy az egész csak a gonosz véletlen műve. Az asszonynak nemcsak a tisztességére, hanem a jó hírnevére is ügyelnie kell.

OLGA.

Untat, kedves Dobó. (*Ki akarja nyitni az ajtót.*)

DOBÓ.

(*Beteszti az ajtót, Olgát előrevezeti. Fojtott hangon.*) Te! Én vagyok az egyetlen férfitrokonod. Veled együtt én is felelős vagyok annak az embernek a becsületéért, a ki megtisztelte a családjunkat azzal, hogy feleségül vett. Ő megbánhatja, hogy a rokonunkká lett, de szégyenkezni nem fog e miatt soha.

OLGA.

Megörültél? (*Kiszabadítja a kezét.*) Erőszak? Fenyegetés? Nagyon jól van! Mondok neked valamit: Litvay urnak a becsületét ennyibe se veszem (*ujjaival csettint*) a fenyegetésedet pedig ostobának találom . . . Elhiszed most már, hogy a házicicának tigriskarmai vannak?

DOBÓ.

Meg foglak menteni, ha kell, erőszakkal is.

OLGA.

Nem félek a botránytól! Oh, barátom, már régen átugrottam ezen az árkon. Szólj egy szót és én kinyitatom az ajtót (*a táncterem felé mutat*) és hirül adom az egész diszes felekezetnek, hogy Litvaynének kedvese van — vagy lesz.

DOBÓ.

Nincs és nem is lesz!

OLGA.

Most még nincs. Nem is gondoltam arra, hogy lehet. Magam sem tudom, hogy mit gondoltam. De most már tudom, hogy lesz. Ha ma nem, hát holnap. Igérem, hogy lesz! Ha holnap nem, hát holnapután. Talán nem is egy, hanem több. *(A szívéhez nyúl, mintha fájdalmat érezne.)* Ah!

DOBÓ.

Tudja, hogy miért tiltotta el az ura a tánctól?

OLGA.

Mert ostoba, mint minden férj.

DOBÓ.

Az ő szigora nem a férj, hanem az orvos szigora. Gyöngé pedig nem a nejével, hanem a beteggel szemben.

OLGA.

(Meghökkenve nézi Dobót, majd vállat von.) Ah!

DOBÓ.

Emlékszik azokra a vitákra, a melyek az édesanyja és atyja között folytak a tánc miatt?

OLGA.

Az édesanyám mindig azt tette, a mit akart.

DOBÓ.

(*A fejével bólint, halkán.*) És meghalt, fiatalon...

OLGA.

(*Gépiesen.*) Meghalt — fiatalon...

DOBÓ.

Meghalt szivbajban...

OLGA.

(*Meghökkelve.*) Szivbajban? (*A kebléhez kap, helyzetét megértve, rémülten.*) Dobó! Dobó!

DOBÓ.

Abban a harcban, melyet az ura évek óta annyi önmegtagadással vív, az ellensége nem az asszonyi szeszély —

OLGA.

(*Kiegészítve gondolatát.*) Hanem — a halál?!

DOBÓ.

Arról nincs szó, Olga. Ön nem olyan beteg — csak gyöngé...

OLGA.

A halál! (*Az ablakon újabb kopogtatás.*)

OLGA.

(Megrázkódva hátrál az ablaktól.)

DOBÓ.

Már nem tartóztatom.

OLGA.

(Mereven nézi az ablakot.) A halál! (Leül a baloldalon.)

DOBÓ.

(Hozzá hajlik, szelíden.) Kegyetlen voltam — a te érdekedben — mert szeretlek.

ÖTÖDIK JELENET.

ETÖBBIEK, LITVAY ÉS PÉTER.

LITVAY.

(Megjelenik a táncterem ajtajában.)

DOBÓ.

(Olgához.) Az ura! Ne feledje, hogy az egészsége és a boldogsága az ő kezében van. *(Litvayhoz halkán.)* Légy gyöngéd hozzá.

LITVAY.

(Csodálkozva.) Mi történt? *(Olgához lép.)* Mi baja, Olga?

OLGA.

A halál!

LITVAY.

Olga — miféle beszéd ez?

OLGA.

(Fölemeli a fejét és félénken kutatva nézi Litvay arcát.)

DOBÓ.

(Azalatt magához intette Pétert, a ki az íróasztalnál foglaltoskodott. Halkan.) A terráson fogod találni a fiatal grófot . . . Én adtam neki ott találkozózt, de meg gondoltam a dolgot, hideg van odakünn . . . Megmondod neki, kéretem, jöjjön vissza . . .

PÉTER.

(Meghajlik, az üvegajtón el.)

DOBÓ.

(Mintán egy pillantást vetett a házasokra, lassan a galériába jobbra el.)

LITVAY.

Ne nyugtalanitson, Olga. Szóljon, mi baja?

OLGA.

(Megfogja Litvay kezét s mintegy védelmet keresve, hozzá szorítja az arcát. Keservesen sirni kezd.)

LITVAY.

Ideges — de majd elmulik.

OLGA.

Nem akarok meghalni!

LITVAY.

Miféle ötlet ez megint.

OLGA.

Ugy-e, gyűlöl?

LITVAY.

No most meg éppen félre beszél!

HATODIK JELENET.

OLGA, LITVAY, LEHEL.

LEHEL.

(Sápadt arccal belép azüveg ajtón, ott észrevétlenül állva marad.)

LITVAY.

(Olgához gyöngéden.) Bátorság — hiszen elmuló idegesség az egész... Most nézzünk a vendégeink után, ott vissza fogja nyerni a jókedvét...

OLGA.

Félek! Sándor! *(A vállára hajtja a fejét.)* Ne hagyjon el!

LITVAY.

Nem szoktuk elhagyni azt, a kit szeretünk.

(Megsökölja, Olga derekára teszi a karját s gyöngéden a táncterem felé vonja. Olgával el.)

LEHEL.

(Egyedül marad a szobában. A baloldali kerevet elé lép. Nydulattól remegő hangon.) Oh — én ostoba tacszó! (A két ökle közé fogja a fejét és térdre veti magát, úgy, hogy a felső teste a kerevetre borul. Erősen liheg.)

HETEDIK JELENET.

LEHEL, DOBÓ.

DOBÓ.

(Kis szünet után megjelenik jobbról a galéria alatt. Lassan előre jön s midőn megpillantja Lehel, nyugodtan bölint a fejével.) Az első csalódás! (Hozzálép, a kerevetre támaszkodik.) Lehel! Ne vedd nagyon komolyan a veszteségedet! A mit elmulasztottál, az nem a boldogság volt!

(A táncterem ajtaja megnyílik.)

DOBÓ.

(Hátrapillantva, szigorú hangon.) Kelj fel — jönnék! Az ő becsülete kívánja, hogy erőt végy magadon . . .

LEHEL.

(Fülkel és szédülve néz körül. Balra a kerevet mögé lép, a hol állva marad.)

NYOLCADIK JELENET.

LEHEL, DOBÓ, SZENTMIKLÓSY, FÖHADNAGY,
FÖERDÉSZ, LITVAY, majd BÉNI.

SZENTMIKLÓSY.

(Menekülő léptekkel jön. Megkönnyebbülten fellelegzik s elhelyezkedik a jobboldali kereveten.)

LITVAY.

Egy Upmant, urak? *(Kinyitja az íróasztal fiókját és egy havanna-dobozt tesz az asztalra, a melyből szívert vesznek az urak.)*

BÉNI.

(A táncterem ajtajában visszaszól.) Cigány! Most valami hallgató nótát! *(Előrejön.)* Szentmiklósy bácsi — Kopeczky néni kéreti egy szóra . . .

SZENTMIKLÓSY.

(Busan szól.) Mene — tekell — ufárszin!

BÉNI.

(Dobóhoz.) Mind a két keztyű gombjai számitanak Dzsínánál?

LITVAY.

(Egy pisztolyt vett elő az íróasztal fiókjából.) Dobó — te emlitted vacsoránál a Jefson-fegyvereket? Itt van egy pisztoly abból a gyárból . . . *(Átadja neki.)*

DOBÓ.

(*A főerdészszel és a főhadnaggyal a pистolyt nézi.*)

KILENCEDIK JELENET.

ELŐBBIEK, OLGA.

OLGA.

(*Belép a táncteremből. Beteszi maga után az ajtót. Litvayt keresi.*)

(*A szin mögött a zene ugyanazt a szomorú magyar dalt játsza, a melyet a második felvonásban Lehel játszott a zongorán.*)

LITVAY.

(*Dobóhoz.*) Vigyázz, meg van töltve.

LEHEL.

(*A ki a zenére figyelt.*) Alpáry dala! Alpáry dala!

OLGA.

(*Előbbre jön. Megpillantja Lehel, szomorúan, de felindulás nélkül néz a szemébe.*)

LEHEL.

(*Olga-hoz elfojtott hangon.*) Ugy bánt velem, mint egy ostoba tacskóval — meg fog róla győződni, hogy nem vagyok az!

DOBÓ.

(*A pистolylyal kezében Litvayhoz.*) Jól visz?

LITVAY.

Jól, a mennyire én meg tudom itélni. Nem vagyok gyakorlott lövő.

FŐHADNAGY.

Pedig nem árt, ha az ember ezt is gyakorolja.

LEHEL.

(Hangosan.) Jó, ha az ember ezt is gyakorolja. Legalább nem kell eltitkolnia a megvetését olyan emberrel szemben, a kit ügyessége arcátlaná tesz.

OLGA.

(Kérlelő hangon.) Lehel! *(A továbbiak alatt a táncterem ajtajához vonul, a hol a döntő pillanatban beszélítja Klárát.)*

LITVAY.

(Pillanatnyi szünet után Lehelhez.) Hát téged mi bánt?

LEHEL.

Bánt, hogy az emberek oly feledékenyek vagy gyávák, hogy ellentmondás nélkül maguk közé fogadják azt, akinek a kezén még nem száradt meg az ártatlanul kiontott vér.

DOBÓ.

Miféle vérről beszélsz?

LEHEL.

Alpáry barátom véréről.

DOBÓ.

Tudod, hogy miért ölték meg Alpáryt?

LEHEL.

A miért a varangy megölte a szentjános-bogarat: mert fénylett!

DOBÓ.

Tacskó, nem tudod, hogy mit beszélsz.

LEHEL.

(A tacskó szótól feldühödve.) Nem vagyok tacskó. A bizonyítékot az arcodba vágom — *(Öklével Dobó felé sújt. Dobó, a ki a balkezében tartja a pisztolyt, a szabad jobb kezével felfogja és egy pillanatig fogva tartja Lehel kezét. Egy-két másodpercig farkasszemét néznek.)*

TIZEDIK JELENET.

ELŐBBIEK, KLÁRA.

KLÁRA.

(A ki Olga hívására belépett, a galériából végignézte a jelenetet. Elhaló hangon.) Oszkár!

DOBÓ.

(Klárára tekint. Visszanyeri önuralmát. A pisztolyt az íróasztalra dobja. Elfordul.)

KLÁRA.

(*Lehelhez lép.*) Boldogtalan! Tudod, hogy miért ölte meg —? Hogy megvédje anyád becsületét!

DOBÓ.

(*Lehelhez.*) Tudom, hogy mi lázit fel ennyire. Nem Alpáry. Később meg fogsz nekem bocsátani. Én nem haragszom rád! (*A kandallóhoz megy, hátat fordítva a társaságnak.*)

SZENTMIKLÓSY, BÉNI.

(*Lehelhez.*) Mi bajod, Lehel?

LEHEL.

(*Sötétlen körülnéz, aztán kimegy az üvegajtón.*)

LITVAY.

A fiu alkalmasint sokat ivott... Majd holnap rendbe hozzuk a dolgot... Most arra kérlek, barátaim: maradjon a dolog közöttünk... (*Olgához.*) Nézzen vendégei után — én a fiut követem... (*Az üvegajtón el.*)

SZENTMIKLÓSY.

(*Karját nyújtja Olgának.*)

OLGA, FÖHADNAGY, FÖERDÉSZ, BÉNI.

(*A táncterembe el.*)

TIZENEGYEDIK JELENET.

KLÁRA, DOBÓ.

KLÁRA.

(Könyörgő hangon.) Dobó!

DOBÓ.

(Megfordul.) Ön itt?

KLÁRA.

Nem tudom, hogy mit mondjak... Annyira érthetetlen előttem az, a mi történt... Kérem: nyugtasson meg egy szóval. Ugy-e nem veszi komolyan a fiu meggondolatlanságát? Megbocsát neki — az én kedvemért?

DOBÓ.

Megmondtam, hogy nem haragszom.

KLÁRA.

Nem fogja megtorolni a sértést? Megigéri, hogy nem?

DOBÓ.

(Keserű mosolyal.) Legyen nyugodt: megigérem!

KLÁRA.

Ne vegye rossz néven, hogy nő létemre beleavatkozom — de nem tudom elviselni a gondolatot, hogy önök ketten, ön és Lehel — ah, nem!

DOBÓ.

Tehát ne gondoljon rá. Isten önnel!

KLÁRA.

(Meglepetten.) Hová akar menni?

DOBÓ.

El.

KLÁRA.

És — semmi egyéb mondani valója nincs?

DOBÓ.

Nincs.

KLÁRA.

Van nekem . . . (Zavartan, mosolyogva.) Vannak helyzetek, mikor a legbeszédesebb asszony is kifogy a szóból . . . Kérem: legyen a segítségemre . . . (Szünet után hízlelve.) Kérem: találja el, hogy mit akarok mondani! — Nem akar segíteni? Tehát egyedül kell megtennem az egész utat . . . (A keztyűje gombjával babrálva, Dobó tekintetét kerülve.) Egy héttel ezelőtt

egy próbáról volt szó közöttünk. — Én akkor álmodni se mertem volna, hogy a véletlen eny-nyire ellenem fog bizonyítani . . . Ön kiállotta a próbát! Joga van hozzá, hogy az ígéretem beváltására emlékeztessen.

DOBÓ.

Legyen nyugodt, grófné: nem fogom megtenni.

KLÁRA.

Nem?! *(Szünet után némileg sértődten.)* Tehát nem nagy értéket tulajdonít már az ígéretemnek.

DOBÓ.

Ne folytassa, kérem. Nem akarom, hogy megalázza magát. Ön jószívű és nemesgondolkodású. Anyai szíve egész melegével szereti azt a fiút. Félti tőlem, meg akarja óvni minden veszedelemtől. — Miért? Lehelt nem fenyegeti semmiféle veszedelem.

KLÁRA.

(Szomorúan.) És önmagáról nem beszél?

DOBÓ.

Igen — tudom — ön nemcsak Lehellet törődik, hanem velem is. Őt félti, engem pedig sajnál. Ugy érzi, hogy valami elégtétellel tartozik nekem.

KLÁRA.

És önről mondják, hogy ismeri a nőt? Olyan őszinteségre kényszerít, mely egyik nőnek sincs a természetében. Ám legyen! Tudja meg, hogy évek óta védekezem — nem ön ellen, hanem önmagam ellen. Becsülettel védekeztem. Egy hete tudom már, hogy ellentállásom hiábavaló volt. Ürügyet vártam, alkalmat, hogy letehessem a fegyvert. Számítottam a nagylelkűségére . . . Ön nem nagylelkű velem szemben . . . Sebj! Feltétlenül leteszem a fegyvert! Nem tudom, hogy vesztemre, vagy boldogságomra? Ez öntől függ! — *(Aggódva.)* Mi történt önnel?

DOBÓ.

Nem tudom! De úgy érzem, mintha a vér megdermedt volna ereimben. Azt se tudom már, hogy szeretem-e, Klára, de abban biztos vagyok, hogy ön nem szeret.

KLÁRA.

(Némileg bosszusan.) Istenem — hogy győzzem meg? *(Hirtelen inspirációval, mosolyogva.)* Tegyen próbára!

DOBÓ.

Próbára!? Egy héttel ezelőtt ön kételkedett bennem. A legsúlyosabb bizonyítékot követelte, a mit egy nőnek tréfából sem szabad követelnie: a becsületemet.

KLÁRA.

A becsületét? A lovagias hiuságát!

DOBÓ.

Jól van, a hiuságomat. A nőnek is van ilyenféle hiusága, a melynek alapjában véve nincs sok köze a becsülethez és a melynek az elvesztése mégis súlyosabb következményekkel jár, mint becsületének elvesztése. Ez a nő jó hirneve! Tegye a kezét a szívére és válaszoljon egy kérdésemre: Képes volna arra, hogy feláldozza értem a jó hirét? Feláldozza csak azért, hogy engem meggyőzzön a szerelméről?

KLÁRA.

(*Büszkén.*) Ah — mily föltevés!

DOBÓ.

Csak erről akarom meggyőzni: ha valaki oly büszke mint ön, tartozik tisztelni más ember önértetét is, különösen, ha az a másik ember véletlenül férfinak született!

TIZENKETTEDIK JELENET.

ELŐBBIEK, LITVAY.

LITVAY.

(*Belép az üvegajtón.*) Dobó! (*Megpillantva Klárát, hirtelen elhallgat.*)

Herczeg F.: Az első vihar.

KLÁRA.

Litvay — mi történt?

LITVAY.

Remélem, hogy a dolognak nincs komolyabb jelentősége . . .

KLÁRA.

Lehel?

LITVAY.

A fiu megszökött. Elment, a nélkül, hogy hátrahagyott volna valami üzenetet . . . Innen lesietett a szobájába és átöltözött. Mivel nem esett a kezeügyébe más ruha, magára vette a katonai egyenruháját.

KLÁRA.

És merre ment?

LITVAY.

Megnyergeltette a hegyi poniját, aztán a havasba vette magát.

DOBÓ.

Fegyvert vitt magával?

LITVAY.

Az expressz puskáját . . .

KLÁRA.

Istenem !

DOBÓ.

Lássuk csak! Nem tudod, mennyi töltényt vitt?

LITVAY.

A vadászátl tudom, hogy hat csomagot.

DOBÓ.

Ez megnyugtat.

LITVAY.

(Kihívja a főerdészt.)

KLÁRA.

Dobó! Csak ön tudja visszahozni a fiamat.

DOBÓ.

(Némi gunnyal.) Visszahozom.

KLÁRA.

Dobó, ha ezt megteszi — *(Sirásra hajló hangon.)*
Esküszöm önnek — *(elhallgat és a szeméhez szorítja a kendőjét. Kis szünet után szilárdan.)* Ma délután azt mondta nekem, hogy a menyasszonyának tekint . . .

DOBÓ.

(A szavába vág.) Visszahozom — ingyen!

(Függöny.)

NEGYPEDIK FELVONÁS.

(Litvayék parkjában. A háttérben széles lépcső vezet a magasabban fekvő keresztutához. A keresztutnak a néző felé eső oldalát alacsony sövény szegélyezi. A keresztut mögött fésített háttér: a nézővel en face széles, parkírozott fa-avenue vezet az alacsony dombon fekvő kastélyhoz. Az épületnek csak a középső homloka látszik, a szárnyait eltakarják a fák. Fehérre meszelt, zöld ablakos, palatetős barok-kastély. A ház mögött regényes [a lomnici csucshoz hasonló] havasvidék zárja el a láthatárt. Az előtért jobbról-balról sűrű facsoport szegélyezi, mely mintegy folytatása a kastélyhoz vezető festett fa-avenuenek. Balról elől kis barok-pavillon, két lépcsőfokos ajtóval. Jobbról a fák alatt pihenőhely. Két fa közé feszített függő háló, mellette gyékényből font asztalka és két kerti szék. — Őszi hervadás.)

ELSŐ JELENET.

OLGA, LITVAY.

OLGA.

(A függő hálóban ül, egy nagy tudományos könyvben olvas.)

LITVAY.

(A lépcsőn lejutva visszaszól.) Ha túlkölést hallanál, értesíts, Béni . . . (Lejön.) Tegnap óta semmi hír a havasról, pedig már három óra is elmúlt . . . kezdek aggódni.

OLGA.

(*Leteszi a könyvet.*) Most már mindent tudok.

LITVAY.

Mit tud?

OLGA.

Endarteritisem van.

LITVAY.

(*Csodálkozva.*) Mije van?

OLGA.

Kezdődő stenosisom is van.

LITVAY.

Az asszony deákul beszél! (*Meglátja a könyvet, a kezébe veszi.*) Hjah, persze! (*Elolvassa a hátát.*) „A szivbillentyük kóros elváltozásai.“ (*Szól.*) El fogom zárni a könyvtáramat!

OLGA.

Tisztába akartam jönni az állapotommal.

LITVAY.

És végleg belezavarodott a képzelődéseibe!

OLGA.

Meri a becsületszavára mondani, hogy nem vagyok beteg? Ne az orvosi, hanem a gavallér szavára.

LITVAY.

(*Tréfásan.*) Orvosi, laikus, tartalékos tiszt és civilista szavamra mondom, hogy nincs semmi szervi baja.

OLGA.

Tehát szervetlen bajom van. Még csak egy kérdés érdekel: meg fog házasodni másodszor is?

LITVAY.

Magának olykor izléstelen ötletei vannak.

OLGA.

(*Magában.*) Goromba: ez jó jel.

LITVAY.

Hiszen nem érez fájdalmat?

OLGA.

Azelőtt mindig fájt a szívem, de sohasem éreztem. Most nem fáj, de mindig érzem. (*Busan.*) Nem félek, csak egyet sajnálok: hogy maga anynyira félre tudott ismerni.

LITVAY.

(*Humorosan.*) Ah?!

OLGA.

Egyszer még meg fogja tudni, hogy ki volt Olga.

LITVAY.

(Mosolyogva megcsókolja Olga szemét.)

OLGA.

(Ábrándosan.) Most sajnál, de hamar el fog felejteti. A férfiak oly jellemtelenek! *(Kis szünet után aggodalmasan.)* Kérem — hallgassa csak, hogy ver a szívem!

LITVAY.

(Olga szírére teszi a fülét.) Ugy ver, mint minden más asszonyé . . .

OLGA.

(A kezével könnyen magához szorítja a fejét, ábrándosan.) Sándor, ha akartuk volna, milyen jó dolgunk lehetett volna!

LITVAY.

(Főlemeli a fejét, szelíd szemrehányással.) A tulajdon urával is kacérkodik már?

OLGA.

(Csendesen nevetve.) Ha leánykoromban beteg voltam, mindig beleszerettem az orvosomba . . . Istenem, de sokszor is voltam már szerelmes! *(Komolyan.)* Hogy van az, hogy éppen magába nem szerettem soha?

LITVAY.

(Szelíd ironiával.) Talán nem kedveli a barnákat?

OLGA.

(Némi kacérsággal.) Az éjjel gondolkoztam ezen és más eredményre jutottam . . . *(Elkomolyodik. Panaszosan.)*

Nagyon rossz éjszakám volt! Szenvedtem és bántott, hogy nem törődik velem senki.

LITVAY.

(*Halkan.*) Az orvos nem lakik messzi magától — miért nem fordult bizalommal hozzá?

OLGA.

(*Sóhajtván.*) Az orvos messzi lakik . . .

MÁSODIK JELENET.

ELŐBBIEK, KLÁRA.

KLÁRA.

(*Sötét ruhában, balról jön a keresztuton. Csattos félcipőt visel, az egyik cipőjéről hiányzik a csatt.*) Litvay — még semmi hír?

LITVAY.

Még eddig semmi.

KLÁRA.

Fölmegyek az erdészlakig . . . Elkísér?

LITVAY.

Természetesen . . .

(*Nagy távolságból ismételt túlkölés hallatszik.*)

LITVAY.

Ah! (*Fülete.*) Hallja?

HARMADIK JELENET.

ELŐBBIEK, BÉNI.

BÉNI.

(*A keresztuton jobbról jön. Örömmel.*) Sógor! Szól a kürt!

LITVAY.

Hallom, Béni. (*Megfogja Klára két kezét.*) A túlkölés azt jelenti, hogy Lehel jó egészségben leértkezett a törökkuti vadászlakhoz. Ebben a jeladásban egyeztünk meg Dobóval.

KLÁRA.

(*Megkönnyebbülten lélegzik föl, örömmel.*) Oh, csakhogy biztosságban vannak! (*Elborulva.*) A rossz fiu! Mennyi zavart okozott!

LITVAY.

Félóra múlva már itt is lehetnek. Bizonyára éhesek lesznek — ebédet rendelek a tékozló fiunak... (*Olgához halkán.*) És intézkedni fogok, hogy az orvos a szomszédságába hurcolkodjék... (*A keresztuton balra el.*)

OLGA.

(*A ki már elhagyta a hálót, az egyik ujjá hegyével csókot dob utána.*)

KLÁRA.

Béni ur kérem . . .

BÉNI.

(Lejön a lépcsőn.) Parancsol?

KLÁRA.

(A pavillonra mutat, halkán.) Szentmiklósy benn van a Dobó pavillonjában?

BÉNI.

(A fejével igent bólint.) Kialuszsza a bál fáradoalmait.

KLÁRA.

(Óvatosan.) Megtette, a mire kértem?

BÉNI.

(Közömbösen.) Igen — betettem a cipőcsattot . . .

KLÁRA.

(Egy összfonyszerű mozdulatot tesz, mintha csendre akarná inteni. Szünet után félénken.) Hová tette?

BÉNI.

(M. f.) A Dobó hálósobájába . . .

KLÁRA.

(Rémülten.) A hálósobájába?! *(Az ijedtségén erőt véve, de szégyenkezve elfordul.)*

BÉNI.

(Csodálkozva.) Kérem — ?

KLÁRA.

(Zavartan.) Nagyon jól van . . . Köszönöm!

BÉNI.

(Csodálkozva el.)

NEGYEDIK JELENET.

OLGA, KLÁRA.

OLGA.

(*A ki élesen szemmel tartotta őket.*) Miféle cipőcsattról beszéltek?

KLÁRA.

(*Kilérősen.*) Tréfa . . .

OLGA.

(*Kutatva nézegeti Klárát.*) Az arcodról látom, hogy nem az. (*Szünet után.*) Az egyik cipődről hiányzik a csatt . . .

KLÁRA.

(*A ruhája alá rejti a cipőjét.*)

OLGA.

(*Az összefüggést keresve.*) Bénivel betétted Dobó lakásába . . . Szentmiklósy ott van . . . De hiszen ha megtalálja — ha meglátja a lábodon a párját — (*Nevető rémülettel.*) Te örült — mit tettél?

KLÁRA.

(*Boszusan és megszegyenülten.*) Kérlek, ne zaklass!

OLGA.

Miért tetted ezt? Féltékenynyé akarod tenni Szentmiklósyt? (*Kicsinylően.*) Ah — nem! (*Gondolkozva.*) Hirbe akarod magadat hozni Dobóval? (*Összecsapja a két kezét, nevetve.*) Klára!

KLÁRA.

Te ezt nem értheted . . .

OLGA.

Én?! Hiszen ez nékem ugyszólván speciálításom . . . *(Melegen, hízeltgősen)* Légy bizalommal hozzám. Én tudok nagyon jó barátnő lenni!

KLÁRA.

(Igen diszkrétül hangsúlyozott bizalmatlansággal.) Te?

OLGA.

(Kutatva nézi Klárát.) Szeretted Dobót! *(Kevés gondolkodás után hirtelen.)* Ő szeret! Hol is volt a szemem eddig, hogy nem vettem észre a változást, mely azon az emberen végbe ment?

KLÁRA.

(Megfeledkezve óvatosságáról.) Ugy találod, hogy megváltozott?

OLGA.

(Mosolyogva.) Nagyon. *(Szünet.)* Tehát kompromitálni akarod magadat Dobóval.

KLÁRA.

Csak be akarom előtte bizonyítani, hogy nem vagyok annyira büszke, mint ő gondolja.

OLGA.

Nem kérdezek többet. Ez olyan, mint a fogplombozás: ha elkerülhetetlen, akkor tul kell esni

rajta minél előbb. *(Elkomolyodva.)* Csak nem avattad be Bénit?

KLÁRA.

Nem. Ő azt hiszi, hogy a csatt egy minta, a melyre Dobó nővérének van szüksége.

OLGA.

Okosan . . . *(Elneveti magát.)* Kíváncsi vagyok Szentmiklósy arcára, ha majd a lábadon fölfedezi a csattot, a melynek párját a Dobó hálósobájában találta! Ha ugyan megtalálja . . .

KLÁRA.

Ő mindent megtalál!

ÖTÖDIK JELENET.

ELŐBBIEK, SZENTMIKLÓSY.

SZENTMIKLÓSY.

(Kilép a pavillonból.) Hölgyeim! *(Ráfordítja a kulcsot, a melyet a zárban hagy.)* Kissé sokáig olvagattam . . .

OLGA.

(Diszkrétül fölvonja lábán a ruháját, Klárához halkan.) Férjes asszony vagyok — védekeznem kell a gyanu ellen.

SZENTMIKLÓSY.

(Egy pillantást vetve Olga lábára.) Az ön cipésze, báróné, megérdemli a művész nevet.

OLGA.

(Magában.) Rehabilitálva vagyok!

SZENTMIKLÓSY.

Az imént, hogy a Dobó barátunk lakásán
olvasgattam, igen pikáns fölfedezést tettem.

KLÁRA.

(Diszkrétül kimutatja a csattos cipőjét.)

SZENTMIKLÓSY.

(Lopva nézi Klára lábát.) Véletlen fölfedezés volt,
mivel nem szokásom, hogy más ember holmija
között kutassak . . . Hogy némely embernek minő
szerencséje van a szép nemnél?

OLGA.

Mit talált, Szentmiklós?

SZENTMIKLÓSY.

(Klára lábát nézve.) Egy táviratot.

KLÁRA.

(Boszusan rejti el a lábát.) Ah!

SZENTMIKLÓSY.

Felbontott távirat volt. Azt hiszem, nem követtem el indiszkréciót, midőn elolvastam, mert ha Dobó nem akarta volna, hogy valaki elolvassa,

bizonyára nem hagyta volna az asztalon... A tartalma csak ennyi: „Holnap négykor érkezem, várjon meg a vasuton. Lucy-Baal.“

OLGA.

(*Dühösen.*) A csörgőtánc föltalálója?

SZENTMIKLÓSY.

Ezt a kis epizódot csak azért voltam bátor főlemlíteni, hogy azok, a kik netán igényt emel-
nének Dobó barátunk rokonszenvére, tisztában
legyenek vele, hogy kivel kell osztozniok a fiatal
ur érzelmeiben. (*Induló félben*) Megnézem most a
rózsákat... (*Olgához.*) Jó lesz, ha négy felé itt
leszünk a pavillonnál, hogy méltóan fogadhassuk
• a kastély érdekes vendégét... (*A keresztuton balra el.*)

HATODIK JELENET.

OLGA, KLÁRA.

OLGA.

(*Dühösen.*) Majd fogadom én! Ez gyalázat
Dobótól... (*Klárára mutat.*) Mikor ilyen asszony sze-
reti! Lám, az erkölcsbiró!

KLÁRA.

(*Inkább magához, mint Olgához.*) Föladjam a küzdel-
met? (*Elszántan.*) Nem! Tudom, hogy engem szeret!

Az ő kedvéért fölveszem a küzdelmet mindenki ellen. *(Hirtelen inspirációval a keresztut felé siet.)*

OLGA.

Klára, hová mégy?

KLÁRA.

(A lépcsőn.) Fegyverkezem! *(A keresztuton balra el.)*

OLGA.

(Utána néz, bus csodálkozással.) No lám — a komoly Klára!

HETEDIK JELENET.

OLGA, DOBÓ, LEHEL, majd BÉNI.

DOBÓ.

(Jobbról a fák alul jön, a ruháján meglátszanak a hegyen töltött éjszaka nyomai.) Jó napot Olga!

LEHEL.

(Honvédhuzár önkéntesi egyenruhában, de kard és sarkantyú nélkül. Poros csizmával. Meghajtja magát.)

OLGA.

(Zavartan és örömmel.) Lehel!

DOBÓ.

Azt hittük, hogy itt találjuk a grófnét . . .

OLGA.

(M. f.) Elment.

BÉNI.

(A keresztuton jön.) Nini — Lehel! Hát megjöttél?
 (Lejön s derült kíváncsisággal nézi Lehel.)

DOBÓ.

(Lehelhez.) Megyek — rendbe hozom magamat...
 (Erősen Lehel szemébe néz.) Addig mulattasd a bárónét.

BÉNI.

(Dobóhoz halkán.) Szeretnék neked valamit mondani.

DOBÓ.

(A ki azt gondolja, hogy Béni pénzt akar tőle, gyanakodva méri végig.)

BÉNI.

(Megértve Dobó pillantását, zavartan.) Nem az. Más valami. (Dobóval ketten a pavillonba el.)

NYOLCADIK JELENET.

OLGA, LEHEL.

OLGA.

(Mihelyt becsukódott a pavillon ajtaja, Lehelhez közeledik.
 Bűnbánóan.) Haragszik?

LEHEL.

(A fejét rázza, csendesen.) Nem. Ön okozta nekem életemben az első komoly bánatot, de azért halálával

Herczeg F.: Az első vihar.

tartozom önnek. Sokat tanultam az éjjel. Most már elmondhatom, hogy letettem az érettségit.

OLGA.

(*Fájdalmas mosolytal.*) Mit tanult, Lehel?

LEHEL.

(*Egyszerűen, minden pátoz nélkül.*) Megtanultam lemondani.

OLGA.

(*Megdöbbenve néz rá, majd őszinte fájdalommal.*) Szegény gyermek!

LEHEL.

(*M. f.*) A havas tanított meg rá. Mikor elhagytam a kastélyt, még lázadásban volt minden csöpp vérem. Azt hittem, hogy embert kell ölnöm, vagy meg kell hálnom . . . Nem is tudom, hogyan jutottam föl a havasra . . . Az erdőszlaknál elhagytam a lovamat és dühös sietséggel, mint az üldözött vad, törtetem föl a magános csucsnak . . . Mire fölértem, már magasan járt a nap és a szivemben nem volt már semmi gyűlölet, csak nagyon boldogtalan voltam . . . Leheveredtem a kopár köre és keservesen sirtam . . . Ugy sirtam, Olga, mintha egy hosszú mulasztást kellene jóvá tennem . . . Aztán csodálkozva néztem körül. Ime, én meg akarok halni — én! — és a nap fölséges közömbösséggel jár a maga útján, a távoli

erdők harmonikusan zugnak és az ezüstködös láthatáron édes békesség honol . . . *(Szünet után meg-hatottságát leküzdvé.)* A levegő tiszta volt és én a szememmel megkerestem a kastélyt. Ott feküdt, majdnem függőlegesen alattam, mint a gyermek játékszere. És megláttam önt is, Olga. Föl-alá járt a terrászon, parányi léptekkel, mint egy bábu. Elérhetetlen távolságban tőlem. — Ott fenn erősen jár a szél, csipős a hideg és tiszta a levegő; ott fenn megértettem, hogy vakmerőség volt, midőn önre emeltem a szememet.

OLGA.

A gyermekek gyorsan tanulnak és hamar felejtnek. Tegnap még én is gyermek voltam. Azt hittem, hogy a nap az én kedvemért süt, minden virág, minden pillangó nekem nyílik, nekem ragyog. *(Egy resignált mozdulatot tesz a kezével. Szünet után összekulcsolt kezekkel.)* Nem leszek többet rossz! Isten önnel, Lehel. *(Kezet nyújt neki.)* Könyezik? *(Mosolyogva.)* Én is sirok . . . *(Az ujjhegyével megtörli a szemét.)* Talán a gyermekségünket siratjuk! *(Fölmegy a keresztútra és a nélkül, hogy visszatekintene, balra elmegy.)*

KILENCEDIK JELENET.

LEHEL, DOBÓ, BÉNI.

LEHEL.

(Önfeledten néz a távozó után, a nélkül azonban, hogy egy lépéssel is követné.)

DOBÓ.

(*Klára cipőcsattjával a kezében, Bénihez halkán.*) És azt mondta, hogy tedd a lakásomba?

BÉNI.

(*Közömbösen.*) Szembeötlő helyre, mondta, hogy könnyen rátalálhass. Én aztán az éjjeli szekrényed fiókjába tettem . . . Hiszen te elkérted tőle min-tának?

DOBÓ.

(*Gyorsan.*) Igen — elkértem . . . Köszönöm, Béni!

BÉNI.

Szivesen! (*A keresztúton jobbra el.*)

LEHEL.

(*Dobóhoz.*) Az egyik számadásom rendben van . . . De a másik! (*Könyörögve.*) Dobó, vivjál meg velem!

DOBÓ.

Nem, fiam.

LEHEL.

A gyalázat százszorosan visszahull reám. Azt fogják mondani, hogy gyermek vagyok, a ki még sérteni sem tud . . . (*Könyörögve.*) Dobó!

DOBÓ.

Ha be akarod bizonyítani, hogy férfi vagy, van erre más mód is. A grófné jó hírnevét veszedelem fenyegeti . . .

LEHEL.

A kismamáét? Ki merészkednék — ?

DOBÓ.

Ő maga.

LEHEL.

Dobó — mit jelent ez?

DOBÓ.

Azt jelenti, hogy vannak körülmények, mikor a legkomolyabb nő is gyermek és rászorul a férfi gyámságára. Többet nem mondhatok. Tartsd szemmel a grófnét, légy óvatos és gyöngéd . . .

LEHEL.

(Zavartan.) Sietek hozzá!

DOBÓ.

Megállj! Nagyon rád fér a kefe és a hideg víz — az öltöző szobámban megtalálod mind a kettőt.

LEHEL.

Megyek, Dobó! *(A pavillontól el.)*

DOBÓ.

(Egyedül marad a színen. Még egyszer megnézi a csattot.)
Azt hiszi, hogy így — ! *(Hirtelen eszébe jut valami. Kivesz a kabátja zsebéből egy nyitott táviratot.)* Lucy-Baalról szinte megfeledkeztem . . . Pedig négy órákor

jön . . . *(Megint zsebre teszi a táviratot.)* A vasutra kell sietnem, mert minden kitelik a hóbortos leánytól . . .

TIZEDIK JELENET.

DOBÓ, KLÁRA.

KLÁRA.

(Világos ruhában megjelenik balról a középuton. Egy pillanatra megáll a lépcső fölött.)

DOBÓ.

Klára !

KLÁRA.

(Lejön a lépcsőn.)

DOBÓ.

(Megindultan, magában.) Világos ruhában ! *(Erőt vesz magán, kivieszi zsebéből a csattot és Klára szeme elé tartja. Szünet után halkán.)* Nem önhöz méltó ötlet ! *(Visszaadja neki a csattot.)*

KLÁRA.

(Megszégyenülten fordul el. Midőn Dobó egy mozdulatot tesz, mintha indulni akarna, megszólal. Félénken kezdi, majd nekibátorodik.) Ha sokat vesztettem is az ön szemében, remélem, hogy a barátságát nem vesztettem el . . . Most szükségem volna rá !

DOBÓ.

(Meghajlik.)

KLÁRA.

Az imént egy levelet kaptam a bécsi hugomtól. A hugom nagyon ragaszkodik hozzám, jobban, mint ez rokonok között szokás . . . Sokat is tart rólam, többet, mint a mennyire rászolgáltam . . . Most tanácsot kér tőlem, egy kényes ügyben. Engem cserben hagyott az élettapasztalásom, azért fordulok önhöz . . . A hugom másfél éves asszony. Boldog asszony. Most attól retteg, hogy a boldogságát veszedelem fenyegeti. Nem biztos benne, de retteg tőle.

DOBÓ.

Miféle veszedelem?

KLÁRA.

Az urának volt egy legénykori barátnője. A barátnők ama fajtájából, kik mindent éreznek a férfi iránt, csak éppen barátságot nem.

DOBÓ.

S a barátnő most újból megjelent?

KLÁRA.

Két évig külföldön élt és most levélben tudatta az érkezését.

DOBÓ.

A férj megmutatta a levelet nejének?

KLÁRA.

Nem mutatta meg, de a hugom mégis tudomást szerzett róla. Hogyan? Az az ő dolga. A szegény asszonyka most azon tépelődik, hogy miként viselkedjék az urával szemben. Megakadályozza a találkozást, vagy jobban teszi, ha megbizik az ura hűségében és nem törődik a dologgal?

DOBÓ.

(*Nyugodtan, de határozottan.*) Meg kell akadályozni.

KLÁRA.

Az ura imádja!

DOBÓ.

(*M. f.*) Meg kell akadályozni.

(*A távolból egy vasuti vonat fűtyülése hallatszik.*)

DOBÓ.

(*Magában.*) A vonat!

KLÁRA.

(*Leül.*) Hogy van az, hogy a félvilági nő, még a legüresebb lelkű is, oly veszedelmes tud lenni a feleségre nézve, még az aranyszívű feleségre nézve is?

DOBÓ.

A hiba többnyire a feleség részén van. A félvilági nő keresi a küzdelmet, támadólag lép

föl — a feleség pedig vagy meghátrál a küzdelem elől, hamis büszkeségből, vagy ha küzd, nem az ellenséget támadja, hanem az urát. *(Belemelegedve leül.)* Mit tesz a legtöbb nő, ha egy nap véletlenül megtudja, hogy az ura légyottra készül a régi vagy az új kedveséhez? Vagy némán a megsértett hitvesi méltóságába burkolózik, vagy szenvedélyes féltékenységgel támad az urára. De egyik sem vádolja magát kötelességmulasztással.

KLÁRA.

Mit ért kötelesség alatt?

DOBÓ.

A nő kötelessége, hogy megvédje a boldogságát a büszkesége árán is.

KLÁRA.

Minő fegyverekkel?

DOBÓ.

(Vállat von.) Minden ellenséget a maga fegyverével kell visszaverni . . .

KLÁRA.

(Elgondolkozva.) Azt hiszem, már értem . . .

DOBÓ.

(Hirtelen az ajkába harap s az óráját nezi.)

KLÁRA.

(*A ki megfigyelte mozdulatát, a kezét könnyen ráteszi Dobónak az asztalon pihenő kezére.*) Tudom, hogy mit irok huzgomnak! Estére van a légyott? Estére teritess a kis szalonod kandallója előtt — két személynek. Virág legyen az asztalon, az urad kedvenc bora a hűtőben . . . Vedd magadra a legcsinosabb ruhádat, de előbb vedd le a büszkeségedet. Engedd meg neki, hogy összehasonlitsa a régi kedvesével. Ő szép? Nos, te elragadó is tudsz lenni. Ő jól öltözik? Csak a szabója kegyelméből! Neked egyéni izlésed és művészi fantáziád van. Ő mulatságos? Kocintsd össze a poharadat az uradéval, hadd lássa, hogy pajzán is tudsz lenni. Kacér is tudsz lenni — mámorító is . . . És megmarad az a fölséges előnyöd, hogy csak egy ember számára vagy az — ő pedig, a másik, mindenkinek az . . . (*Fölkel, némi gunnyal.*) Köszönöm, Dobó, a jó tanácsot!

(*A távolból a vonat szaggatott fűttyentése hallatszik.*)

DOBÓ.

(*A ki önfeledten hallgatta Klárát, fölkel, ijedten.*) A vonat elment!

KLÁRA.

És Lucy-Baal hiába várta!

DOBÓ.

(*Meglepetten hallgat. Szünet után.*) Ön tudta?

KLÁRA.

Tíz perc óta valóságos halálmegvetéssel küzdök ellene . . . *(Melegen és némi kacérsággal.)* Elhiszi most már, hogy önt többre becsülöm a saját büszkeségemnél? *(Meghátrál Dobó elé.)* Most mennie kell . . . Meglehet, hogy valaki leszállt a vonatról — menjen eléje és gondoskodjék róla, hogy ide ne tévedjen . . .

DOBÓ.

Megyek . . . De visszajövök . . . *(A fák között jobbra el.)*

KLÁRA.

(Egyedül.) Jó, hogy a vonat csak öt percig állt itt . . .

TIZENEGYEDIK JELENET.

KLÁRA, aztán SZENTMIKLÓSY, OLGA, és LITVAY.

SZENTMIKLÓSY.

(Hangja a színpad mögött.) Báróné! Báróné! Négy óra elmúlt!

KLÁRA.

(Hirtelen inspirációval, magában.) Asszonyt kerestek Dobónál? Fogtok találni! *(A pavillon ajtóhoz siet. Kinyitja. Benéz.)* Senki nincs benn . . . *(Egyik keztyűjét a küszöbre ejti. Keresztet vet magára. Besiet és beteszi maga mögött az ajtót.)*

SZENTMIKLÓSY.

(Mihelyt Klára eltűnt a pavillonban, megjelenik balról a keresztuton. Lejön, kémkedve a pavillonhoz közeledik. Ebben a pillanatban belülről megcsattan a kulcs a zárban. Oh! (Megpillantja a küszöbön fekvő keztyűt. Fölveszi, megnézi.) Női keztyű — Párisi bélyeg! (Jegatottan.) Lucy-Baal itt van!

OLGA, LITVAY.

(A keresztuton balról jönnek.)

SZENTMIKLÓSY.

Báróné! (A pavillonra mutat.) Ő itt van!

OLGA.

(Hevesen.) Hogyan — merészkedett volna! Ah, ez sok! (Litvayhoz.) Az ön barátja arcátlan ember!

SZENTMIKLÓSY.

(Meggzabolva a keztyűt.) Párisi illat! Csak jönne Klára — hadd lássa, hogy milyenek a mai urak!

TIZENKETTEDIK JELENET.

ELŐBBIEK, DOBÓ.

DOBÓ.

(Sietve jön a fák alul, jobbról.) Elkéstem . . .

OLGA.

(Dobóhoz.) Éppen jókor! (A pavillonra mutat.) Kit hozott ön a házamba?

DOBÓ.

(Megdöbbenve.) Hát ott benn van? (Litvayhoz, magát mentegetve.) Vigasztalhatatlan vagyok . . .

OLGA.

(A pavillonhoz lép.) Látni akarom azt a nőt, a kinek kedvéért Klárát megvetik . . .

LITVAY.

(Miután egyetértő pillantást váltott Dobóval, Olgához.) Jöjjön, Olga, ez már nem önnek való . . .

OLGA.

De én látni akarom! (Az ajtót megzörgeti.) ASZ-szonyom, vagy kisasszony — nyissa ki — ez az én házam!

LITVAY.

Olga, megtiltom! (Karon fogja Olgát.)

SZENTMIKLÓS.

(Kárörömmel, magában.) Oh, csak jöjjön már Klára!

TIZENHARMADIK JELENET.

ELŐBBIEK, KLÁRA, majd LEHEL.

(A kulcs megcsattan a pavillon ajtajában. Az ajtó kinyílik.)

KLÁRA.

(Megjelenik az ajtóban, lesütött szemmel, láthatólag maga is restelve helyzetét.)

SZENTMIKLÓSY.

(Visszatántorodik.) Hogyan? Ön az?

DOBÓ és LITVAY.

(Csodálkozva, örömmel.) Klára!

KLÁRA.

Én vagyok . . . *(Szünet.)*

OLGA.

(Nevelve.) Értem!

LEHEL.

(Megjelenik Klára mögött a küszöbön.) A kismama és én vagyunk . . .

KLÁRA.

(Meglepetten visszafordul.) Lehel! *(Halkan.)* Hogy kerültél te ide?

LEHEL.

(A társasághoz.) A kismamának fontos beszédje volt Dobóval, tehát idekisértette magát velem . . .

(Klárához halkán, szemrehányóan.) Az öltözőfülkében rejtőztem . . .

OLGA.

(Dobóhoz.) És Luccy-Baal?

TIZENNEGYEDIK JELENET.

ELŐBBIEK, BÉNI.

BÉNI.

(A keresztuton jobbról besiet.) Láttam! Fehér lakk-cipője van és gyémánt óralánca . . . Egy hosszúhaju ur utazott vele . . . Moszkvába mennek . . .

KLÁRA.

(Dobóhoz.) Négyszemközt akartam önnel beszélni, de most már jobb lesz, ha beavatjuk barátainkat a titkunkba . . . (A társasághoz.) Mi ugyanis tegnap óta jegyesek vagyunk . . .

MIND.

(Halk felkiáltásokkal vagy megfelelő arcjátékkal kifejezést adnak a meglepetésüknek.)

KLÁRA.

(Folytatva.) A kinos jelenet után, a mit Lehel rögtönzött tegnap este, úgy hiszem, hogy minél előbb nyilvánosságra kell hoznunk az eljegyzésünket . . .

LITVAY.

Jegyesek? Most már értem Dobó magaviseletét!

LEHEL.

(Klárahoz.) Jegyese —? És én kezet emeltem rá?! (Összekulcsolt kezekkel) Kismama! (Dobóhoz lép, föredelmesen.) Bocsáss meg — papa!

KLÁRA.

(Némi kacérsággal Dobóhoz.) Haragszik reám, hogy kifecsegetem —?

DOBÓ.

Ki tudna önre haragudni! (Feléje tárja karjait.)

KLÁRA.

(Dobó karjaiba siet.)

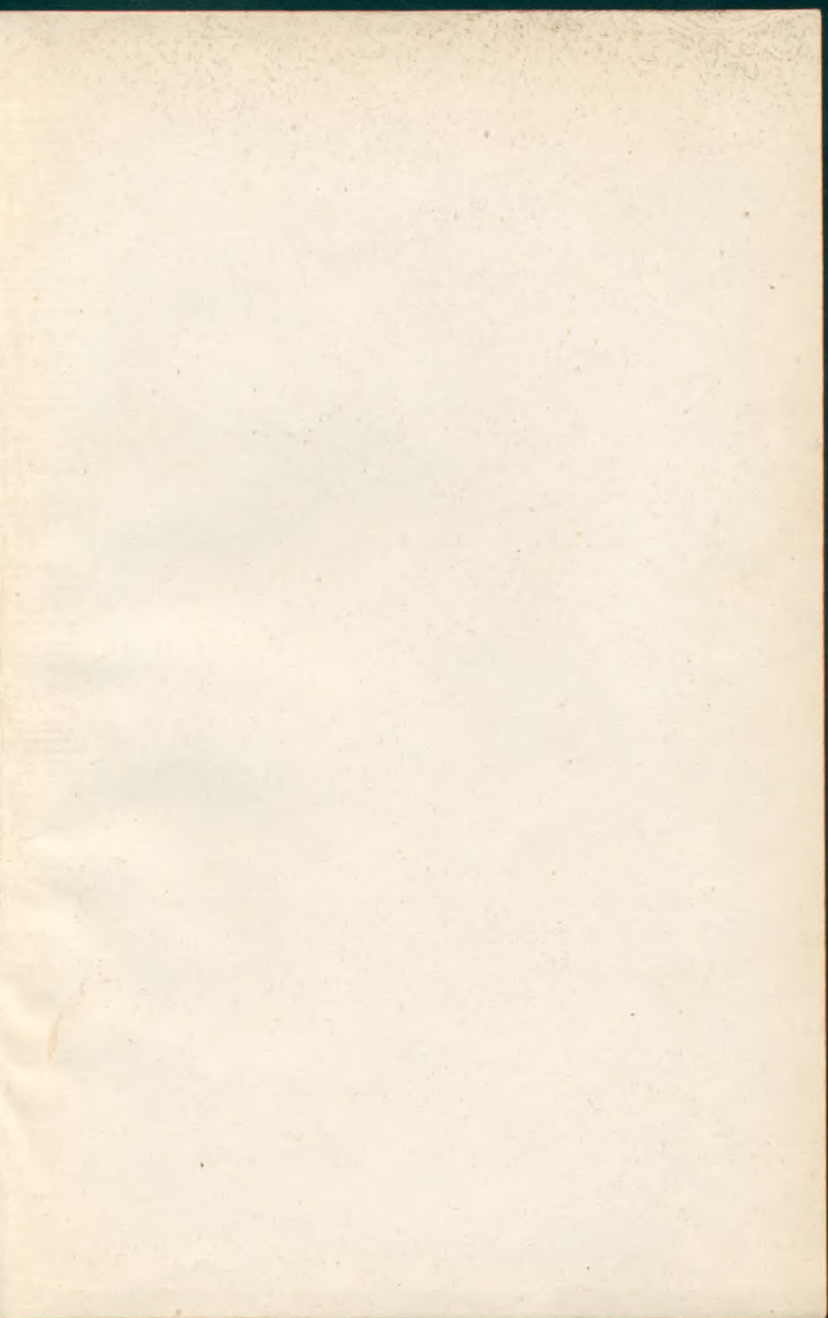
SZENTMIKLÓSY.

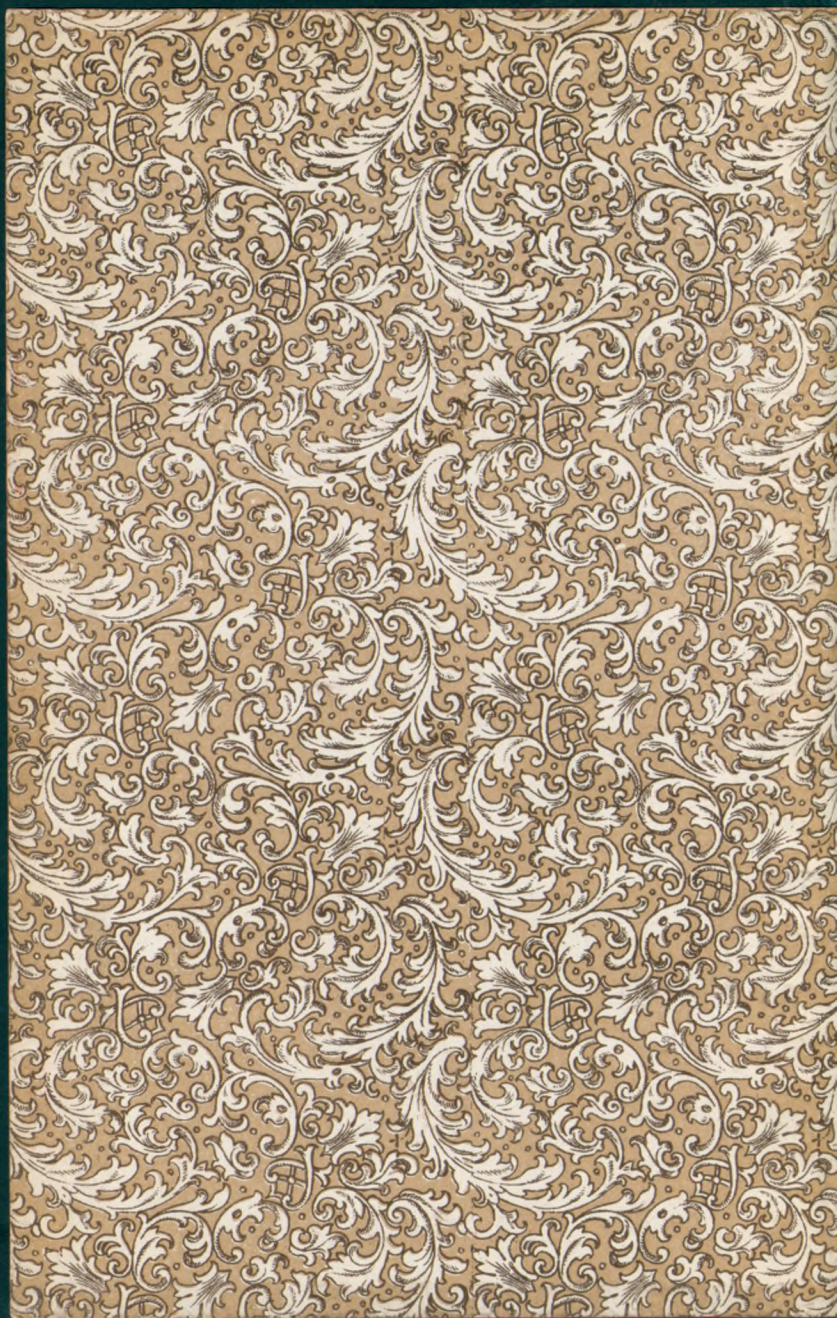
Ezt akartam mindig! Igazán örülök, gyermekeim!

Függöny.

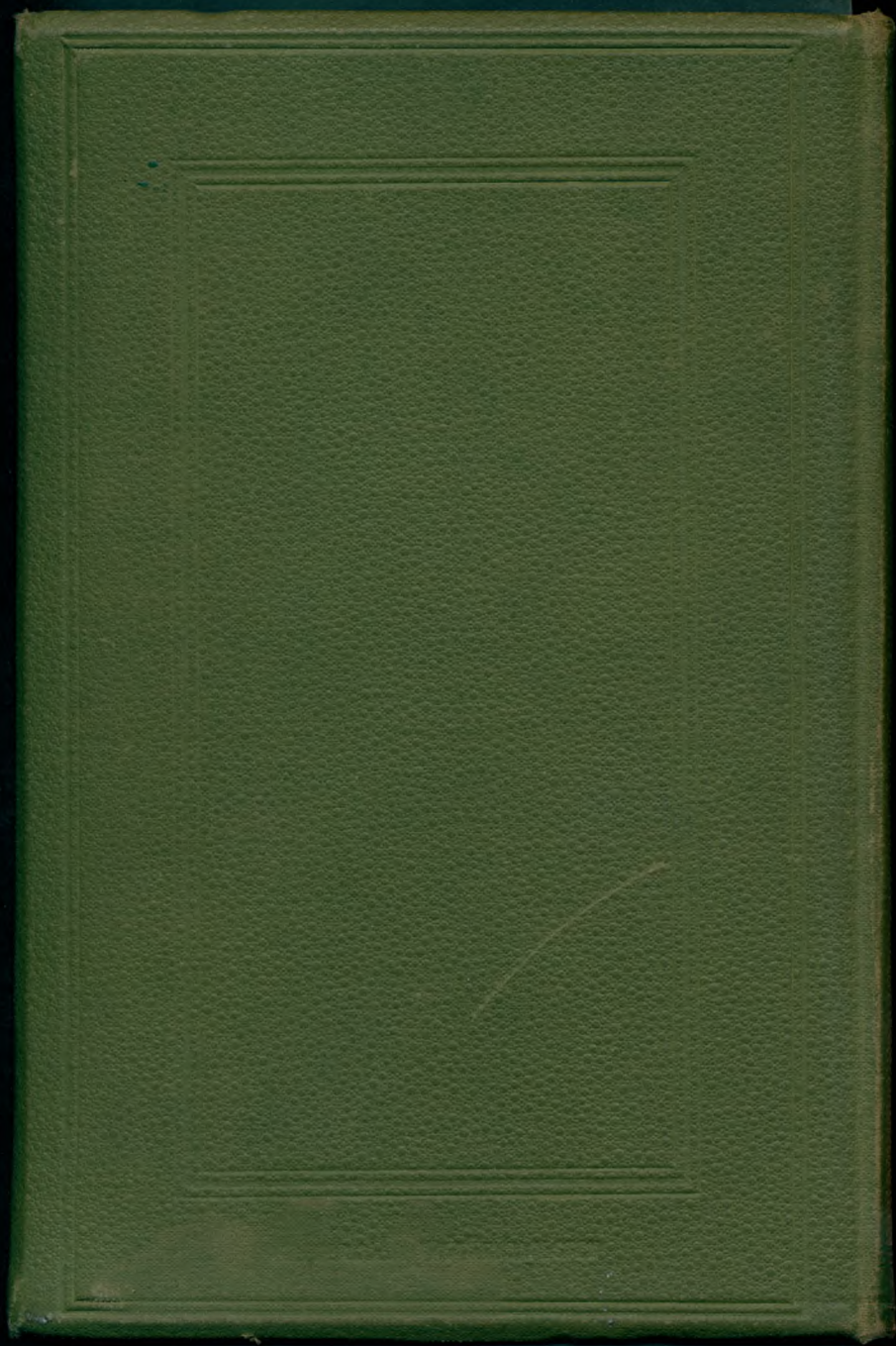

Forrest

Leeds

1850

